

SLOVENSKI Vestnik

GLASILO SLOVENSKIH KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, pelek, 17. september 1954

Štev. 37 (647)

Zakaj še ni sporazuma o Trstu

Vedno spet se v časopisnih in radijskih poročilih pojavljajo vesti, ki govore o skorajšnji rešitvi tržaškega problema. Že večkrat je bilo slišati ali brati, češ, da so že rešena vsa sporna vprašanja med Jugoslavijo in Italijo in da bi bilo treba sporazum samo še podpisati. Zlasti v zadnjih dneh pred negativno odločitvijo o usodi Evropske obrambne skupnosti v francoskem parlamentu, je predvsem italijanski tisk še zatrjeval, da so pogajanja o Trstu tik pred zaključkom in da sta ameriška ter britanska vlada predložili Rimu končni osnutek sporazuma, ki naj bi bil tako za Italijo kot za Jugoslavijo sprejemljivi kompromis. Italijanska vlada pa da naj bi že te dni nanj odgovorila in naj bi nato bil tudi podpisan. Sedaj pa so italijanski vladni listi te vesti in trditve zavrnili. Italijanska vlada je javnost obvestila, da »še obstajajo nerešeni problemi in ker so leti zelo važni, niso osnovane novice italijanskega tiska o skorajšnji rešitvi tržaškega vprašanja...«.

Znano je, da je italijanska vlada vprašanje ratifikacije pogodbe o Evropski obrambni skupnosti skušala povezovati s tržaškim vprašanjem in tako hotela izsiliti zase ugodnejšo rešitev od Amerike in Velike Britanije, ki igrata vlogo posredovalca med Italijo in Jugoslavijo pri pripravah za tržaški sporazum. Povsem jasno je torej, in to izhaja tudi iz pisanja večine

Italijanski glasovi za povezavo z Balkansko zvezo

Tudi v Italiji napredni demokratični krogi drugače presojuje politične potrebe po polomu EOS, kakor reakcionarna italijanska vlada. Medtem ko vlada žaluje za izgubljenimi možnostmi z vprašanji okoli EOS izvajati pritisk pri reševanju tržaškega problema, si v krogih italijanskih socialistov vedno bolj utira pot misel o italijanski povezavi ali vsaj zblizanju z Balkansko zvezo.

Tako je po poročilih iz vodilnih krogov italijanske socialdemokratske stranke podpredsednik vlade Saragat izrazil mnenje, da bi se morala Italija spričo nove krize okoli evropske integracije, ki je nastala s polomom EOS, preusmeriti na povezavo svoje obrambne vloge v Evropi z Balkansko zvezo. Po Saragatovem mnenju bi Italija tako našla svoje najbolje mesto v okviru prizadevanj za evropsko obrambo in kolektivno varnost.

Slično mnenje je te dni izrazil tudi namestnik političnega tajnika italijanske liberalne stranke Orsello, ko je imel po svojem obisku v vladni palači razgovor z novinarji.

Poveljnik Dien Bien Fuja na svobodi

Pariz. — Nekdanji poveljnik trdnjave Dien Bien Fu, ki je bil nedavno izpuščen iz vietnamskega ujetništva, je prispel v Pariz »neuradno«. Potem ko bo podal poročilo vladi, bo spet odpotoval v Indokino, odkoder se bo nato »uradno« vrnil v svojo domovino.

IO DFDL je zasedal

Celovec, 8. septembra 1954. — Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva je na svoji današnji seji v izvajanju prej sprejetih smernic sklenil pojačati vsepovsod delo za čim ožje povezovanje in sodelovanje z demokratičnimi silami v deželi.

Obrnaval je tudi vprašanje protiukrepov proti od dne do dne bolj drznemu nastopu nacističnih in šovinističnih sil, ki se izraža predvsem v histeričnih napadih na našo gospodarsko in kulturno dejavnost.

Iz sekretariata DFDL.

italijanskih, predvsem pa vseh reakcionarnih listov, da se je za italijansko vlado in diplomacijo po zlomu Evropske obrambne skupnosti tudi tržaško vprašanje pojavilo v novih okoliščinah, ki ju preveč ne morejo veseliti. Zato je italijanska vlada demantirala vesti o skorajšnji rešitvi tržaškega problema v italijanskem tisku, zato pa tudi nikjer drugod kot pri italijanski vladi ni treba iskati vzroka, da še ni sporazuma o Trstu.

Prav v teh dneh pa povzemata posredovalca ZDA in Velike Britanije ponovne korake, da bi končno prišlo do rešitve tržaškega vprašanja. Zunanji minister Eden je ob svojem obisku v Rimu nadaljeval tudi razgovore o Trstu, ki jih je bil začel že pred nekaj dnevi z italijanskim obrambnim ministrom Tavianiem in jugoslovanskim poslanikom Velebitom v Londonu. V Beograd pa je prispel ameri-

Adenauerju zadajajo težke udarce

Pred enim letom je Adenauerjeva krščansko-demokratska stranka na splošnih volitvah dosegla precejšnjo zmago, ki so jo zmagoslavno imenovali »plebiscit Adenauerjeve politike«. Toda niti celo leto ni minilo in že so se začela tla, na katerih stoji njegova stranka, nevarno majati. Bilo je namreč meseca junija pri deželnozborskih volitvah v pretežno krščanski in po prebivalstvu najbolj številni deželi Nordrhein-Westfalen, kjer je Adenauerjeva krščansko-demokratska stranka zgubila kar več kot milijon glasov. Preteklo nedeljo pa je moral Adenauer sprejeti še drugi težki udarec, ki je nedvomno precej ohladil tudi najbolj razgrete pristaše njegove stranke: Tudi volitve v deželni zbor v Schleswig-Holsteinu so jasno pokazale, da se bistveno število dosedanjih krščansko-demokratskih volivcev v naprej odločno hoče distancirati od politike, ki jo vodita Adenauer in njegova CDU.

Nedeljske volitve, pri katerih naj bi se poldrug milijon volivcev odločilo za 399 kandidatov desetih strank (glasovalo je nekaj manj kot 80 odstotkov volilnih upravičencev), so prinesle zmago social-

ški državni podtajnik za zunanje zadeve Robert Murphy za nalogo voditi z jugoslovanskimi državniki razgovore o rešitvi tržaškega vprašanja poleg drugih, zlasti gospodarskih razgovorov.

Celo nekaterim italijanskim listom prikrivanje dejstev in izmikanje vlade že ne gre več v račun. Tako na primer »Giornale d'Italia« trdi, da izvirajo vesti o predaji anglo-ameriškega osnutka za tržaški sporazum Rimu iz zaupnih krogov v Londonu in Washingtonu ter da je zato vladni demanti več kot presenetljiv. Prav tako »Giornale d'Italia« poudarja, da je Jugoslavija že pred meseci zagotovila, da ne bo več postavljala novih zahtev in da se v Beogradu tega tudi držijo. List zaključuje, da je odločitev sedaj na Rimu in da je zato neumestno, da palača »Chigi« (sedež italijanske vlade — op. ured.) položaj, tak kot je, prikriva pred javnostjo.

auer sprejeti še drugi težki udarec, ki je nedvomno precej ohladil tudi najbolj razgrete pristaše njegove stranke: Tudi volitve v deželni zbor v Schleswig-Holsteinu so jasno pokazale, da se bistveno število dosedanjih krščansko-demokratskih volivcev v naprej odločno hoče distancirati od politike, ki jo vodita Adenauer in njegova CDU.

Nedeljske volitve, pri katerih naj bi se poldrug milijon volivcev odločilo za 399 kandidatov desetih strank (glasovalo je nekaj manj kot 80 odstotkov volilnih upravičencev), so prinesle zmago social-

Nov Edenov načrt za evropsko integracijo

Ko se je izjalovila konferenca devetih držav, na kateri naj bi uravnovesili stališča glede nemške suverenosti in oborožitve, se je britanski zunanji minister Anthony Eden nenadoma odločil za diplomatsko potovanje po glavnih mestih držav, ki bi morale tvoriti EOS.

Najprej se je Eden ustavil v Bruslju, kjer je konferiral z zunanjimi ministri Belgije, Ho-

Anthony Eden

landske in Luxemburga, nato je v nedeljo prispel v Bonn na razgovor z zapadnonemskim kanclerjem Adenauerjem, v ponedeljek pa je nadaljeval svojo pot v Rim. Po tukajšnjih razgovorih z italijanskim zunanjim ministrom Piccionijem in drugimi italijanskimi vladnimi predstavniki o vprašanju evropske integracije, pa tudi — kakor se je zvedelo — o tržaškem vprašanju, se je britanski zunanji minister podal v Pariz, kjer je takoj po svojem prihodu razgovarjal s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Mendes-Franceom.

Po Edenovih razgovorih v Bruslju in Bonnu je bilo razglašeno samo, da so dovedli do soglasja o Edenovem načrtu, o vsebini razgovorov pa so molčali. Šele po rimskih razgovorih je bil v Londonu razodet nov Edenov načrt za evropsko integracijo, ki predvideva vključitev Zapadne Nemčije in Italije v svoječasni Bruseljski pakt (iz leta 1948), s kate-

rim so se povezale Velika Britanija, Francija in države Beneluxa proti morebitnim ponovnim nemškim napadom in drugovrstni nevarnosti agresije. Z vključitvijo Nemčije v ta pakt bi morali njegovo besedilo popolnoma spremeniti. Hkrati bi ustanovili »oborožitveno zvezo«, ki bi kontrolirala oborožitev vseh držav Atlantskega pakta, h kateremu bi Zapadno Nemčijo prav tako pritegnili. S tem bi bila lahko Franciji odvzeta bojazen pred premočno nemško oborožitvijo.

Britanska iniciativa, ki jo skuša oživiti zunanji minister Eden s svojim potovanjem je, kakor poročajo, povsod naletela na popolno razumevanje in odobravanje, le iz Bonna se čujejo glasovi, ki jo ne smatrajo za povsem zadovoljivo. Kakšno stališče pa je zavzela Francija, do zaključka lista še ni bilo znano, ker dotlej še niso objavili vsebine razgovorov med Edenom in Mendes Franceom.

Včeraj popoldne se je Eden spet vrnil v London, kjer bo danes poročal Churchillju in se razgovarjal tudi z Dullesom.

Tudi Dulles na evropskem potovanju

Izgleda, da britansko in ameriško mnenje o načinu reševanja evropske obrambe nista v popolnem skladu, kajti ZDA so poslale namestnika zunanjega ministra Murphyja takoj za Edenom v evropske prestolnice, v sredo zvečer pa se je nenadoma tudi ameriški zunanji minister sam podal v Bonn in nato v London, da bi se točno informiral o položaju, ki je zadnje dni nastal v Evropi, da bi zlasti spoznal zadnja nemška in britanska prizadevanja v pravcu evropske integracije.

V gotovih političnih krogih domnevajo, da bo Dulles poskušal svojega britanskega kolega, s katerim bo danes razgovarjal v Londonu, prepričati, da je Nemčiji treba takoj dati popolno suverenost, ne glede na francosko »protievropsko zavlačevanje« skupne obrambe.

Francoskemu ministrskemu predsedniku Mendes-Franceu pa je Dulles poslal pismo, v katerem mu zagotavlja, da v Pariz »le zaradi pomanjkanja časa« ne more priti in da njegov obisk samo v Bonnu in Londonu »ne pomeni ameriškega negiranja Francije«.

Udeleženci proslave na Ostrožnem!

P
O
Z
O
R

Se enkrat opozarjamo vse, ki se bodo udeležili izleta na veliko proslavo »Štajerska v borbi« na Ostrožnem pri Celju, da odpeljejo avtobusi jutri

ob 14.30 uri
iz Celovca izpred Gasometerg. 10
ob 16.10 uri
iz Sinče vasi izpred kolodvora.

demokratski stranki, ki je pridobila skoraj 40.000 glasov ter tako postala najmočnejša stranka v deželi. V deželnem zboru bo odslaj imela 25 poslancev, medtem ko jih je bilo deželni samo 20. Krščansko-demokratska stranka je tudi v Schleswig-Holsteinu napram lanskoletnim volitvam zgubila skoraj polovico glasov, zaradi česar je morala prepustiti prvo mesto socialdemokratom, s katerimi bo imela enako število poslancev v deželnem zboru.

Izmed ostalih strank so pri nedeljskih volitvah dosegle: tako imenovani »blok beguncev« (BHE) 167.319 glasov ali 14 odstotkov, Svobodna nemška stranka (FDP) 89.414 glasov ali 7.5%, schleswig-holsteinski blok (SHB) 61.278 glasov — 5.1%, volilna zveza južnega Schleswiga (SSW) 42.242 glasov odnosno 3.5%, komunistična stranka 24.730 glasov ali 2.1%, nemška Reichspartei (DRP) 17.318 glasov, 1.5%, Zveza Nemcev (BdD) 10.009 glasov odnosno 0.8% in schleswig-holsteinska deželna stranka 1028 glasov ali 0.1 odstotka oddanih glasov.

Na podlagi volilnih izidov je predsednik zapadnonemških socialdemokratov Ollenauer izjavil, da je z volitvami v Schleswig-Holsteinu prešlo politično težišče na socialdemokratsko opozicijo, ki da ima kot naimočnejša stranka v deželi tudi pravico, da kot prva poizkusi sestavo nove deželne vlade. Pa tudi dosedanja vodilna CDU še za naprej računa s svojo koalicijsko vlado, v katero bi poleg dosedanjega partnerja (blok beguncev) pritegnila še Svobodno nemško stranko.

Že izid zadnjih dveh deželnozborskih volitev v zapadni Nemčiji pa daje resno misliti, da nemško ljudstvo ni preveč zadovoljno s politikom, ki jo vodi Adenauer nekoliko preveč izenačeno z ameriško linijo. Nedvomno pa sta bila najhujša udarca za zveznega kanclerja Adenauerja in njegovo krščansko-demokratsko stranko naslednja: letošnje stavke v Hamburgu, na Bavarskem in drugih področjih Zapadne Nemčije na področju notranje politike ter razočaranje z Evropsko obrambno skupnostjo na zunanje-političnem torišču. Pri ponesrečenem reševanju teh dveh usodnih vprašanj je Adenauer zgubil zaupanje svojih volivcev in je brez dvoma le še vprašanje časa, kdaj se bodo zmagovite številke lanskoletnega »plebiscita« tudi v splošnem merilu bistveno spremenile.

Slovensko pomorstvo na poti razvoja

S tem, da je Jugoslavija prevzela upravo cone »B« Svobodnega tržaškega ozemlja, se je tudi Slovincem odprla pot do morja, in sicer na področju gospodarskega izkoriščanja, pomorstva in ribištva. Začetni koraki so bili težki in so pri tem naleteli na mnoge težave, s katerimi so se morala boriti novoustanovljena podjetja pomorskega odnosno ribiškega značaja. Danes že lahko govorimo o prvih uspehih, ki so jih dosegla tovrstna podjetja, pri čemer pa ima nedvomno največ zaslug Pomorska srednja šola v Piranu, ki jim je nudila tako izdatno materialno podporo kakor tudi potrebni strokovni kader.

Na pobudo Slovensko-hrvatske prosvetne zveze v Trstu leta 1945 ustanovljena Pomorska srednja šola v Piranu je s pravim delom mogla začeti šele leta 1947. Kljub temu pa je doslej zaključilo štiri-letno šolanje na tej šoli že 65 absolventov, ki so skoraj vsi zaposleni v Piranu in v Izoli. Tudi hkrati kot pododdelek ustanovljena ribarska šola je dala doslej kakih 30 absolventov. Večina slušateljev je iz Slovenije, le približno vsaki četrti je doma iz cone A ali B tržaškega ozemlja. Predavatelji so večinoma Slovenci, stari pomorščaki, ki sedaj svoje znanje prenašajo na mlajšo generacijo. V šolskem programu imajo predvidena tudi številna pomorska potovanja in jadrnanja ter se učenci tudi praktično osamosvojijo že med študijem. Tako so na primer v letih 1948 in 1949 napravili daljše študijsko potovanje po Jadranu, za letos pa predvidevajo večkratna jadrnanja z večjimi ladjami. Šola razpolaga z veliko knjižnico, lastnim internatom in predstavlja poživitev slovenskega življa v Piranu. S svojim delom in predvsem s svojim pravilnim dojemanjem stanja je šola pokazala izredno sposobnost ter ugled na področju strokovnega šolstva ne le doma, marveč tudi že v inozemstvu, kjer so splošno začeli spoštovati njeno delo in bi z veseljem sprejemali njene absolvente v službo. Sploh pa je pomorska šola v Piranu velikega pomena za bodočnost in uveljavljanje Slovencev na morju, kar je že doslej dokazala s svojim delom, ki je nedvomno pogoj za uspešen razvoj pomorskih in ribiških podjetij na tem ozemlju.

V glavnem je dvoje podjetij, ki skrbita za ribiški lov ter za prevoz, in sicer sta to podjetje »Ribič« v Piranu ter pomorska transportna agencija »Slovenija linija«. Prvo je bilo ustanovljeno koncem leta 1953, s produktivnim delom pa je začelo nekaj mesecev pozneje, ko mu je Pomorska srednja šola kot prve začetke oziroma pogoje za razvoj in obstoj prispevala svojo ladjo »Sočo«. V teku enega leta se je število ladij, ki so za sedanje razmere podjetja dovolj moderno opremljene, znatno zvišalo in z uspehom ribarijo na območju med Pulo in Zadrom. Ker pa

Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Trstom

Minuli teden je bil sklenjen prvi trgovinski sporazum med cono »A« Svobodnega tržaškega ozemlja in FLR Jugoslavijo. Sporazum je sklenjen za dobo enega leta in urejuje blagovno izmenjavo med cono »A« in FLRJ ter način plačevanja te izmenjave. Podpisala sta sporazum predstavnik jugoslovanskega državnega sekretariata za zunanje zadeve ing. Karič in namestnik šefa guvernerjeve pisarne Zavezniške vojaške uprave za STO Russel.

Kongres nerazvitih dežel

Predvidoma v času od 10. do 15. oktobra bo v Milanu pod častnim predsedstvom predsednika italijanske republike mednarodni kongres o razvoju nerazvitih dežel. Na kongresu bodo sodelovali zastopniki Evropske gospodarske komisije, UNESCO, Svetovne zdravstvene organizacije, FAO, OECE, Mednarodne banke za obnovo in razvoj ter zastopniki gospodarstva iz številnih nerazvitih dežel, med njimi tudi zastopniki Jugoslavije. Na kongresu bodo obravnavali vprašanje nerazvitih dežel in njihovega napredka z najrazličnejših stališč: gospodarskega, sociološkega, demografskega, urbanističnega, higijenskosanitarnega in pravnoupravnega stališča. Poleg tega bo kongres obravnaval tudi študije o posameznih nerazvitih deželah, pri čemer bodo polagali največjo pažnjo poročila o dosedanjih uspehih.

podjetje trenutno še ne razpolaga z ladjo za prevoz rib, ima seveda mnogo težko pri prodaji, katero mora izvajati preko drugih podjetij. Nekoliko več uspeha ima omenjeno podjetje pri razvijanju športnega ribištva, ki bo nedvomno mnogo pomenilo za te kraje, predvsem pa za nadaljnji razvoj turizma. Že prvi ukrepi namreč kažejo, da vlada za to panogo športa veliko zanimanja, tako doma, še bolj pa v inozemstvu, zaradi česar so jadrnico »Burjo« popolnoma modernizirali in opremili z vsemi pripomočki za športni ribolov.

Drugo podjetje — »Slovenija linija« — se je letos razvilo iz nekdanjega podjetja

»Agmarit« ter skrbi za prevoz med jugoslovanskimi lukami in Trstom, zadnje čase pa tudi med domačimi pristanišči ter Grčijo, Turčijo in Sicilijo. Medtem ko se je moralo podjetje v začetku boriti z ostro konkurenco podobnih podjetij z dolgo tradicijo, je danes po svoji ekspeditivnosti, točnosti in nizkih cenah že splošno cenjeno v lukah Jadrana ter uspešno konkurira drugim podjetjem.

Tako pri prvem kot pri drugem podjetju pa so posebno absolventi Pomorske srednje šole v Piranu, ki dajejo ustanovi pravi slovenski značaj ter opravljajo pionirsko delo slovenske pomorske transportne in ribiške službe.

V Južnem Vietnamu gre za oblast

Po sklenjenem premirju v Indokini je bila država razdeljena po vzorcu Koreje na dva dela, izmed katerih severnega upravlja ljudska osvobodilna oblast, južnega pa domača vlada pod okriljem in nadzorstvom Francozov. Predsednik Južnega Vietnama (južni del Indokine — opom. uredn.) Bao Daj zadnje mesece presenetljivo mnogo časa biva v Franciji, kar je primer tudi zdaj, ko so se doma pričeli boriti za oblast in stolčke.

Predsednik južnovietnamske vlade Diem De je namreč načelniku generalnega štaba južnovietnamske vojske, generalu Ngujen Van Hinu, precej zahtevno polo-

žil na srce, naj bi zapustil deželo in odpotoval v Pariz, kar pa je le-ta odklonil. Zatekel se je raje v poslopje generalnega štaba in ga pustil ostro zastražiti, povečanim stražam je dal na razpolago celo dva tanka, da bi ga vojska, ki mu je še vedno zvesta, branila v slučaju, če bi ga hotel predsednik vlade izgnati s policijsko silo. To bojazen utemeljuje z izražnimi mnenji političnih opazovalcev v Sajgonu, po katerih da bi obrambni minister Ngo Čan nameraval s silo zavzeti poslopje generalnega štaba, če bi ga Van Hin ne hotel prostovoljno zapustiti.

V francoskih krogih, kjer izgleda, da

Grozotna elementarna katastrofa v Alžiru

Minuli teden v noči od srede na četrtek je francoska pokrajina Alžir v severni Afriki doživela hud potres. Najmočnejši je bil potres v okolici mesta Orleansville, kjer je 12 sekund trajajoči zemeljski sunki porušil v mestu samem četrtno vseh stavb in v neposredni okolici uničil številne vasi. Glavnemu potresnemu sunku so v naslednjih dneh sledili še novi, nekoliko lažji sunki, ob katerih se je porušilo še več ob prvem sunku poškodovanih hiš. Praviijo, da se je zemlja do nedelje venomer tresla. Štiri kraje je potres porušil do tal. Po zadnjih podatkih je terjal blizu 1450 smrtnih žrtev in daleč preko 2000 ranjenih. Mrtvece večinoma pokopujejo nespoznane, ker identificiranje predolgo traja. Huda vročina, ki je pritisnila po potresu, to delo silno otež-

koča. Doslej niti polovice vseh smrtnih žrtev niso mogli identificirati.

Hud potres v alžirskem mestu Orleansville je bil najhujši doslej registrirani potres na področju Sredozemlja. Po vsej deželi pa tudi v Franciji je bilo razglašeno narodno žalovanje za žrtvami grozotne naravne katastrofe. Iz mnogih držav je francoska vlada prejela izraze sožalja, tako tudi iz Avstrije.

Rdeči križ in vojaštvo sta takoj nudila pomoč težko prizadetemu prebivalstvu. V Franciji in njej pridruženih deželah so začeli zbiralno akcijo za podporo žrtvam potresa. Odstranjevanje ruševin, pri katerem največ pomaga francoska vojska, je medtem že toliko napredovalo, da so očiščene glavne ceste in ulice. Življenje se polagoma spet normalizira.

Preko SUEZA do prijateljstva med Egiptom in Veliko Britanijo

Ko je francoski inženir Joseph Lesseps leta 1869 ob najslajnejši svečanosti predal Sueški prekop njegovemu namenu, si prav gotovo nihče ni predstavljal, koliko komplikacij in političnih zapletljajev bo vse to njegovo delo povzročilo.

Pomen Sueškega prekopa, katerega ši-

so Angleži, ki so sicer prej nasprotovali gradnji prekopa, zahtevali zase posebno klavzulo, »da njihova pravica ukrepanja, dokler bo Egipt zaseden, ni omejena«. In so to tudi dosegli. Dobrih sedemdeset let so nato morali Egipčani potrpežljivo prenašati navzočnost britanskih čet.

Družba Sueškega prekopa — Compagnie universelle du canal maritime de Suez — je imela glavnico 800.000 delnic, od katerih je odpadlo na Veliko Britanijo preko 350.000. V upravnem svetu je bilo 19 Francozov, 10 Angležev, 2 Egipčana in 1 Holanec. Po pogodbi med družbo in egiptsko vlado, preide lastnina prekopa na Egipt koncem 99-letne koncesije, t. j. leta 1968. Le malo število domačinov je bilo zaposlenih na uradniških položajih Družbe sueškega prekopa. V glavnem so domačini bili zaposleni le kot delavci pri popravilih prekopa ali pa kot služabniki pri angleških družinah.

V območju prekopa je imela Velika Britanija razumljivo tudi svoje čete, nakar je še posebej dobila pravo leta 1936 s britansko-egiptsko pogodbo. Območje je postalo prava vojaška baza. Glavni stan britanskih čet je bil v bazi Moascar.

Nova Egiptska republika je pred dobrimi tremi leti začela boj za svoje pravice.

Egipt je odpovedal britansko-egiptski sporazum. Pogajanja med obema vladama so se vrstila s prekinitvami polna tri leta. Prišlo je tudi do napadov na britanske vojaške, do demonstracij in sličnega. Po zadnjih razgovorih pa je prišlo julija t. l. hitreje kot so pričakovali do ureditve spora. Po izjavi nekega egiptskega

nameravajo pri tem sporu ostati popolnoma nevtralni, poudarjajo kot neovrgljivo dejstvo, da je načelnik generalnega štaba Van Hin pripravljal državni udar. Hkrati pa izražajo tudi bojazen, da bi vsak poizkus, odstraniti Van Hina s silo, nujno povzročil upor vojske. Tega se seveda najbolj boji predsednik vlade, ki nima na razpolago oboroženih sil in je zaradi tega že takoj začetkoma močno ojačal policijske straže okrog svoje rezidence, katero straži okoli 100 policajev.

Poudarjajo, da bi spor v Južnem Vietnamu, pri katerem očitno ne gre za nič drugega kot pa za boljše stolčke, utegnil poravnati samo še predsednik Vietnama Bao Daj sam, ki pa izgleda raje ostane v daljni Franciji, kjer ni treba neposredno reševati neprijetnih vprašanj notranjih sporov.

PO ŠIRNEM SVETU

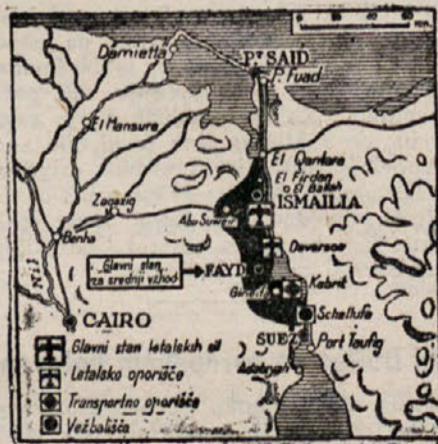
Dunaj. — V torek je prispel na Dunaj novi poslovedeči visoki komisar in veleposlanik Združenih držav Amerike, James Kedzie-Penfield. Njegov prednik Charles Yost je postal ameriški poslanik v indokitajski državi Laos.

Teheran. — V perzijski armadi so odkrili vohunsko skupino, ki je baje imela tesne veze s prepovedano kominformovsko stranko »Tudeh«. Doslej je bilo aretiranih 435 oficirjev, med njimi dva mlajša oficirja kraljevske garde ter en major, ki je bil odgovoren za varnost ministrskega predsednika.

London. — Kongres britanske Zveze sindikatov, ki je bil minulo soboto zaključen, je sprejel resolucijo, v kateri zahteva nacionalizacijo vseh temeljnih panog industrije.

New Delhi. — Ministrski predsednik Indije Nehru se je odločil, da bo v mesecu oktobru vrnil obisk kitajskemu ministrskemu predsedniku Ču En Laju, ki je obiskal Indijo med odmorom Ženevske konference. Iz dobro poučenih krogov sporočajo, da bo Nehru odpotoval na Kitajsko 16. oktobra.

Atene. — Med Grčijo in Italijo je bil te dni podpisan sporazum o kulturnem sodelovanju, ki predvideva izmenjavo znanstvenikov, študentov in knjig, pospeševanje znanstvenih raziskav itd.

Področje Sueškega prekopa

rina je med 60 in 160 m, globina večja od 12 m ter dolžina 161 km, je bil od vsega začetka zelo velik, saj je znatno skrajšal pomorsko pot iz Evrope v Indijski ocean. Pot od Londona do Bombaya je bila na primer z njim skrajšana za 44%, stroški pa so se zmanjšali na eno desetino prejšnjih stroškov. Gospodarski pomen prekopa je predvsem v tem, ker veže najbolj industrializirane predele Zapadne Evrope z deželami, ki jim dobavljajo surovine. Pa tudi pomen Sredozemskega morja se je s Sueškim prekopom povečal, kajti skoraj vsa plovba, ki gre sedaj skozenj, se je prej usmerjala na oceane.

Že leta 1888, ko je v Carigradu devet velikih sil sklepalo Sueško konvencijo,

Sueški prekop

Anglo-egiptski sporazum o Suezu je nedvomno pogasil žerjavico, ki je zdaj močnejše, zdaj slabše vzplamtevala na tej poti med Sredozemljem in Daljnim vzhodom. Angleži so počasi le doumeli, da so bili nezaželjeni gostje v deželi, Egipčani pa so dobili ono, za kar so bili že pred sedemdesetimi leti oropani.

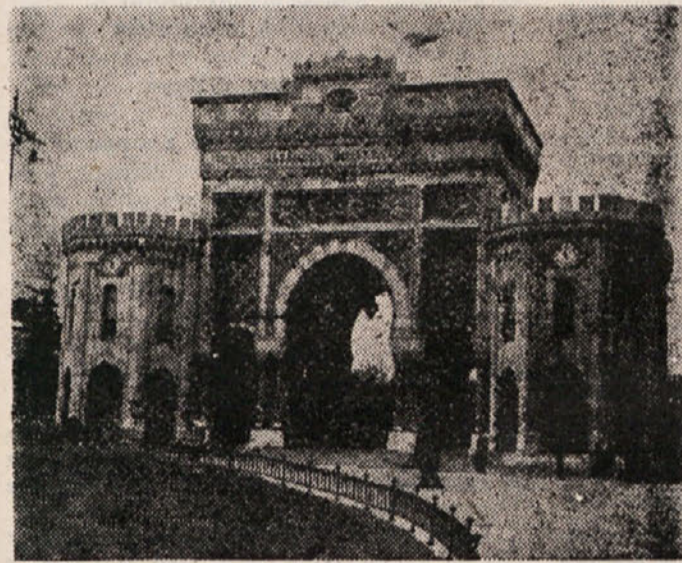

Šolstvo v današnji Turčiji

V zvezi z obiskom predsednika republike Turčije Djelala Bayara je jugoslovanski tisk objavil številne članke o življenju in razvoju v Turčiji, iz katerih povzemamo nekaj misli o razvoju in današnjem stanju turškega šolstva.

V začetku tega stoletja, pred revolucijo leta 1923, je bila Turčija na področju prosvete na nezavidljivem položaju. Število nepismenih, ki je presegalo 90 odstotkov celotnega prebivalstva, jo je uvr-

ševalo med najbolj zaostale dežele v svetu. Samo vsaka deseta vas je morda imela osnovno šolo in učitelja, število učencev pa je komaj doseglo 300 tisoč. Srednjih šol je bilo vsega skupaj 95 s 7000 učenci.

Veliki portal univerze v Carigradu

Po revoluciji Kemala Atatürka, pobudnika in pionirja sodobnega življenja, se je pričel kulturno-prosvetni preporod Turčije. Osnovno šolanje je leta 1923, prvič v zgodovini Turčije, postalo obvezno. Hkrati je vlada v velikem obsegu začela ustanavljati nove osnovne in srednje šole, sakultete ter razne druge šolske zavode. Posledica tega je bila, da se je odstotek

nepismenih zmanjšal na približno 40%. Leta 1952 se je v Turčiji razvijal pouk v nad 18.000 raznih nižjih, srednjih in višjih šolah, kjer je poučevalo približno 49.000 učiteljev in profesorjev, obiskovalo pa jih je okoli 2 milijona učencev in študentov.

Tako je v dvajsetih letih število učencev poraslo za desetkrat in se je znatno povečalo tudi število pedagoškega osebja. Toda tudi to število ne zadostuje več današnjim potrebam. Zaradi tega organizirajo v Turčiji tudi razne tečaje, med njimi tudi analfabetske, da bi čim prej odpravili zaostalost na prosvetnem področju.

Višja šolska izobrazba ima svoje središče v Carigradu in Ankari. Tam obstojata univerzi, ki imata po več fakultet, poleg tega pa dela v obeh mestih še več institutov, kakor na primer institut za raziskovanje raka in institut za mednarodno pravo v Carigradu in višji kmetijski institut v Ankari. V zadnjem času pripravlja vlada še ustanovitev tretje univerze v Vanu v vzhodni Turčiji, ki je razmeroma še najbolj zaostala. Za začetek so predvidene tri fakultete.

Poleg teh višjih šolskih zavodov obstojajo tudi razne umetniške šole. Tako je na primer iz Umetniške akademije v Carigradu, ki je bila ustanovljena leta 1927, do leta 1948 izšlo približno tisoč mladih umetnikov in profesorjev umetnosti. V Carigradu imajo med drugim tudi Glasbeni konservatorij, v Ankari pa Državni konservatorij za glasbo in šolo za dramsko umetnost. V turističnem kraju Jesilku blizu Carigrada pa je bila pred nekaj leti ustanovljena prva turška baletna šola.

vencev v lepem številu udeležili tudi tržaški Italijani ter Amerikanci in Angleži.

Nastope beogradskega ansambla v Trstu si je ogledal tudi neki zastopnik iz Južne Amerike, katerega je kulturna raven prireditev zelo navdušila in je izjavil, da potuje v Beograd, kjer da bi rad sklenil daljšo pogodbo o gostovanju »Kola« v Argentini, Urugvaju, Mehiki in drugih južno-ameriških državah.

Tudi beogradska baletka v Kanado in ZDA

Na turnejo v Kanado in Ameriko bo šla tudi članica baleta beogradskega Narodnega gledališča Milka Jovanović. Kot edina jugoslovanska baletka je dobila angažma v znani londonski baletni skupini »Festival balet«, s katerim bo v začetku oktobra odšla na večmesečno turnejo po Kanadi in Združenih državah Amerike.

Naša koroška vas nekoč in danes

Včasih je zdravo, zavrteti kolo zgodovine nazaj do tistih »lepih starih časov«, se pri njih ustavi in se z njimi seznaniti, da človek po malem pride do spoznanja, da le niso bili kdove kako lepi in da ni mračni današnji dan tako mračen, kot se nam zdi.

Sedim v Lajmeževi frati pod Kužnikom in gledam na vas pred seboj. Vaški kronist piše — recimo — leto 1884. Slamnate in škodlaste strehe — kaka dva ducata — se tiščijo druga druge na robu bistriške kotanje, kakor da pravijo vse prestrašene: »Lej, popotnik, semkaj nas je porinil trdodučni ledenik tistih časov, a sedaj žubori pod nami mimo Mlina in Ogradnika le še hladna, samozadovoljna Bistrica, oznanjevalka Matjaževe trdoživosti v Peci.

Izpod teh sivorjavih, vijugastih streh, ponekod že udrthi zaradi trhlega tramovja in debele plasti mahu, sili dim in se v kolobarjih dviga nad nje in spet pada, črnkast in težak, da zagrinja mala, štirioglasta okenca.

Poletno jutro je. Sonce je stopilo nad Prekrižnika, polilo svoje zlató na naselja in zalesketalo v medeninasti kroglici vrh stolpa vaške cerkvice. Vsa oblika tega starosvetnega, napol lesenega svetišča, nam odkriva že od daleč romanski slog in priča s svojo pečeno ograjo, da so pri sv. Boštjanu svoje čase tudi pokopavali. Zgodovina pravi, da je stara 700 let in da je tudi konsekrirana od škofa.

Kakor bi trenil, je obzarjeno tudi že dobovško polje, zgornje in spodnje, sonce pa zliva svoj blagoslov dalje po sivozelenem morju borovcev — po Dobravi. Tukaj pri Dobu se pričinja ta znameniti les in se razširja proti Vogričam, Blatu, mimo Šmihela in Štebna tja proti Sinči vesi. Stari ljudje pravijo, da so čuli tudi od starih ljudi, kako so včasih tod negovali les, da skoraj nihče ni sekal in nisi videl kmalu kake frate (poseke) ali gofave v Dobravi. Zato pa je ležala megla po jutrih dalje in večkrat kot dandanašnji, kar je bilo za ajdo dobro. Bila je sicer dolga samo za ped, da niso mogli postavljati niti norčejev in so jo zadelj tega pulili — kakor pravijo, je je »napipal« en človek dopoldan cel koš —, vendar je bila polna in čvrsta.

Toda ajdini žetvi se še ne mudi, saj še rž stoji in najprej bo treba požeti to, da bo prišla ajda v zemljo. Stopimo na Svečvo njivo, kar za žanjicami, hčerami, deklami in ofrcami (dnaricami), ki hite iz dimnic in bajt s širokim slamnikom na glavi in s srpom v roki, na trudnih, komaj prebujenih trepalnah kapljice jutranje rose.

Po bližnjicah, stezah in mejnikih se stekajo proti veliki njivi — osem birnov pravijo, da je vrgel Svetec semena —.

„Buh nu sveti Rok varuj nas in naših rok!“

dahnejo druga za drugo (da bi šlo vse po sreči in se ne bi katera urezala.), potem so se razmestile v eni vrsti. Osemnajst sem jih naštel to jutro.

Francosko priznanje jugoslovanskemu znanstveniku

Najvišja francoska znanstvena ustanova, medicinska akademija v Parizu, je izvolila za svojega dopisnega člana profesorja medicinske Visoke šole v Beogradu in člana Srbske akademije znanosti dr. Kosto Todorovića. To visoko priznanje je dobil profesor Todorović za svoje dolgoletno znanstveno raziskovalno delo na področju medicinske znanosti.

„Le pazite, deklina“, je še bo poučila priletna, izkušena žanjica Tončka, „da povežete prvo slamo, ki bo počila, okoli pasu, drugače vas bo neznanško bolel križ!“

„No no, pa ne bo tako hudo, Tončka“, je jezila razposajena Jerica, „koj ti glej, da te ne bo veter, pa ja veš.“

Mihina bajbika, velak klobuk, veter potani, pa njase vse vkup.“

Sosede so se zahihitale in spogledale. Jerica utegne še kar poskrbeti za kratek čas, da ne bo treba misliti na žulje in na križ.

Ko je prinesla gospodinja okrog enajste šibline (suhó sadje) in kruh za mavžno, sem čul prvo, ki se je zavrnila in pogledala z žarečimi očmi po snopju za seboj: „Sveti Vid, da bi nas drive uatu na onem kroju vid“eti). Ne vem, ali je bila tako „gajtižna“ in zdrta, ali pa toliko utrujena, da bi že kmalu mogla vzdihniti:

„Gili počitek, nam pa užitek.“ (Gili= njivi)

Tega so se veselile vse žanjice brez izjeme, kajti ko je dospela vsaka s svojo leho do kraja njive, so sedle in počle. Seveda je postala tudi zdaj ta ali druga — bolj počasna ali nerodna — žrtev zbadanja, češ ti si pa imela lep lopar. (Če ena zaostane, nastane zaradi hitre sosede oblika loparja, ki služi za usajanje kruha).

Tako so se sklanjale dan za dnem od zore do mraka nad ržjo 14 dni pa tudi tri tedne. Veliko veselje je prevzelo ženstvo, ko je povezala zadnja svoj snop. Temu so rekli „babo vezat“, ker so povezale ostale žanjice s snopom vred tudi žensko, če se ni preveč upirala. Najbolj pogumna pa je zavriskala, da se je čulo k sosedovim na njivo, ki so morebiti šele začeli žeti. Tisti dan je bil tudi „petelin“, se pravi da je gospodinja zaklala petelina, spekla krapov in pogače ter dala žanjicam še druge priboljške.

V tistem času je sedelo pri Svetcu okrog dvanajst domačih okoli mize, brez dnaric in bajtarskih žensk. Služili so tam štirje hlapani, štiri dekline in še domači hčeri sta pomagali. Jedli so vsi iz ene sklede, ki jo je „muhal“ tisti član družine, ki je prišel zadnji od nedeljske maše iz Pliberka. Goniti je moral cel teden posebno pripravo, visečo nad mizo, „muhal“, in tako odganjati muhe, da niso padale v skledo in se je družina lahko posvetila mirnemu uživanju.

Zgodilo pa se je, da je postavila gospodinja na mizo kako boljše jed, denimo nudelne (zavitke), ajdine, igličeve (phano proso) ali pogačine. V takih primerih je veljalo, da se ravnajo hlapani in dekline po gospodarju. Ta je neki dan odložil žlico sredi jedi v pričakovanju, da jo bodo počasi tudi drugi in bo tako zanj ostalo nudelnov za popoldan, ko bo sam. Vzravnal se je, naslonil hrbet na steno, mižal in zehal ter čakal, da bi zmolil očenaš po jedi, a hlapani so se samo spogledali in hiteli dalje zlagati. Nazadnje pa se je le zbal, da bi mu utegnili pojediti vse in se je nekoliko ogorčen nagnil nad mizo: „No, se bom moral menda še enkrat lotiti!“ In res se je.

Tako so jo zagodli pač tudi hlapani svojemu gospodarju, da so se maščevali nad njim zadelj zgodnjih in neprijetnih budnic, kajti če je ta ali drugi hlapec zjutraj prerad „potegniti“, je Svetec (in še marsikateri drugi kmet) naročil Bogarju, da je prihajal budit, ko je zavzvonilo jutranjico. Ta je bil šaljiv človek, vseh muh poln in je vzel navadno konjski komat, se splazil v hlev k spečemu hlapcu, ga nastavil nad glavo in zarjul, kolikor je mogel: „Hop-hop!“ Kakor pičen je šinil tedaj zaspanec kvišku in visel z glavo v konjski vpregi.

Nadaljevanje prihodnjic

Opozorimo naj še na naslednje posebnosti: glagol jesti ima opisni deležnik *jedel, jedla, -o* ali *jěl, jěla, -o*; vedeti ima *védel, védela, -o* (napačno: *vedla*).

Časi

Po obliki ima slovenščina štiri čase: sedanji, prihodnji, pretekli in predpretekli čas. Zgledi: Danes *delam* jaz, jutri *bova delala* oba. Ko je bil Janez *dodelal*, je *delal* France. Zakaj ne *odgovoriš*? Saj sem *odgovoril*. Kdo bo *odgovoril*?

Sedanji čas delamo s posebnimi obrazili za različne osebe in števila; ta obrazila so *-em, -am, -im, -jem*:

Edn.	1. nes-em	del-am	nos-im	kupu-jem
	2. nes-eš	del-aš	nos-iš	kupu-ješ
	3. nes-e	del-a	nos-i	kupu-je
Dv.	1. nes-eva	del-ava	nos-iva	kupu-jeva
	2. nes-eta	del-ata	nos-ita	kupu-jeta
	3. nes-eta	del-ata	nos-ita	kupu-jeta
Mn.	1. nes-emo	del-amo	nos-imo	kupu-jemo
	2. nes-ete	del-ate	nos-ite	kupu-jete
	3. nes-ejo	del-ajo	nos-ijo	kupu-jejo

V dvojini smemo za ženski in srednji spol rabiti oblike na *-e* namesto na *-a*: *neseve, nesete, nesete, delave, delate, delate* itd. — V tretji osebi množine nastopa, kakor smo že omenili, poleg *-ejo* obrazilo *-ó* (*nesó*) in poleg *-ijo* obrazilo *-é* (*zelené*).

(Dalje prihodnjic)

Dr. Mirko Rupel:

40

SLOVENSKI JEZIK

Poleg *višem, glojem, kapljem, zobljem, devljem, dremljem* imamo tudi oblike po 1. razredu: *viham, glodam, kapam, zobam, devam, dremam*.

3. razred: sedanjiška pripona *-e*: *brati, berem; gnati, ženem; žgati, žgem; zvati, zovem*. Tem glagolom se podstava v nedoločniku in sedanjiku loči, ker nastopa koren v različnih oblikah, n. pr. *brati* (iz *bār-a-ti*), *ber-e-m*; *gnati* (iz *gan-a-ti*), *ženem* (iz *gen-e-m*).

V ta razred štejemo tudi glagole *suv-a-ti, su-je-m; pljuv-a-ti, plju-je-m; ščuv-a-ti, šču-je-m; kov-a-ti, ku-je-m; snov-a-ti, snu-je-m*; podstava se končuje na *u*, v nedoločniku pa se je spremenila v *uv* ali *ov*. Nekateri teh glagolov so se pomešali z glagoli pete vrste prvega razreda (*šivati šivam, čuvati čuvam, pevati pevam*), tako da smo dobili sedanjik *suvam, pljuvam, ščuvam* in velelnik *suvaj, pljuvaj, ščuvaj* namesto *sujem, pljujem, ščujem* in *suj, pljuj, ščuj*; danes so tudi novejšje oblike dovoljene v knjižnem jeziku.

Naposed gredo sem še glagoli *sejati* (iz *se-a-ti*), *se-je-m; vejati, vejem; smejati, smejem; lajati, lajem* (tudi *lajam*); *majati, majem* (tudi *majam*).

Glagoli tega razreda imajo v 3. osebi množine lahko tudi krajše oblike poleg daljših: *berejo* — *beró*, *ženejo* — *ženó*, *žgejo* — *žgó*, *dajejo* — *dajó*.

VI. vrsta: pripone -ova-

Sem gredo glagoli: *pést-ova-ti, pést-uje-m; svét-ova-ti, svét-uje-m; dar-ová-ti, dar-uje-m; kmet-ova-ti, kmet-uje-m; premišlj-eva-ti, premišlj-uje-m; izpolnj-eva-ti, izpolnj-uje-m*; za mehкими soglasniki je pripona *-eva-* namesto *-ova-*.

Brezpriponski glagoli.

Brezpriponski glagoli *biti, dati, vedeti* in *jesti* se spre-gajo v s e d a n j i k u takole:

Edn.	1. sem	dam	vem	jem
	2. si	daš	veš	ješ
	3. je	da	ve	je
Dv.	1. sva	dava	veva	jeva
	2. sta	dasta	vesta	jesta
	3. sta	dasta	vesta	jesta
Mn.	1. smo	damo	vemo	jemo
	2. ste	daste	veste	jeste
	3. so	dadó	vedó	jedó

V 3. os. množine imamo poleg oblik *dadó, vedó, jedó* tudi *dájó, véjó* in *jéjó*.

V velelniku so tele oblike:

Edn.	2. bódi	dáj	védi	jěj
Dv.	2. bódiva	dájva	védiva	jějva
	3. bódita	dajta	vedita	jejta
Mn.	1. bódimo	dajmo	vedimo	jejmo
	2. bódite	dajte	vedite	jejte

KOLEDAR

Petek, 17. september: Lambert
Sobota, 18. september: Jožef K.
Nedelja, 19. september: Januarij in tov.
Ponedeljek, 20. september: Evstahij in tov.
Torek, 21. september: Matej, apostol
Sreda, 22. september: Tomaž Vilanovski
Četrtek, 23. september: Tekla

SPOMINSKI DNEVI

17. 9. 1890 Rojen v Zakojci pri Cerknem na Goriškem pisatelj France Bevk — 1942 Usmrtitev talcev v gramozni jami v Ljubljani.
18. 9. 1837 Rojen v Šoštanju Mihajel Vošnjak, oče slovenskega združništva — 1869 Umril v Celovcu pisatelj in jezikoslovec Anton Janežič.
20. 9. 1863 Umril v Berlinu pravljikar Jakob Grimm — 1908 V Ljubljani demonstracije kot odgovor na ptujske dogodke. Nemško vojaštvo strelja v množico in ubije Adamiča in Lundra, več ranjenih.
21. 9. 1792 Francija razglašena za republiko 1905 Ustanovljena prva slovenska gimnazija v Št. Vidu pri Ljubljani.
22. 9. 1846 Rojen Svetozar Marković, srbski pisatelj in pionir napredne družbene miselnosti — 1862 V Ameriki so odpravili suženjstvo.
23. 9. 1900 Svetovni sindikalni kongres v Parizu — 1942 Slovenski partizani so sestrelili prvi nemški bombnik.

Brncea

Lahko bi se bila primerila težja prometna nesreča, če ne bi imel dvaindvajsetletni trgovski nameščenec Janez Lepušič iz Brnce dovolj prisotnosti duha. Lepušič se je peljal z motornim kolesom po cesti Beljaških toplic že v večernem mraku ter je trčil v nek ročni voz, ki ga je tiral neki petinosemdeset let stari kmet. Da je motociklist zadel v voziček, je bil kriv žaromet nekega nasproti vozečega tovornega avtomobila, ki mu je jemal vid. Lepušič je s kolesom strmoglavil na sredo ceste, toda, ko se je tovorni avtomobil vedno bolj bližal, je bliskovito odskočil v stran in potegnil za seboj tudi svoje kolo. Sam in voznik ročnega vozu sta bila lahko, kolo pa precej poškodovano.

Borovlje

Časopisje poroča zadnje čase o številnih požarih na Koroškem, ki povzročajo ogromno škodo narodnemu premoženju. Tudi v trgovini Kometter v Borovljah je v noči od 9. na 10. september izbruhnil iz doslej še neznanega vzroka na ostrejšu požar. Ogenj so opazili potniki, ki so se nekaj po polnoči vračali domov. Takoj so obvestili vratarja pri Kestagu, ki je nemudoma zavrtel ognjegasno sireno. Goreti pa je moral v podstrešju že dalje časa, ker kmalu nato se je ostrejšje starega trakta zrušilo ter je ogenj zajel tudi že ostrejšje na novem traktu. Domača požarna bramba je bila kmalu na kraju požara in pričela z gašenjem. Kmalu nato sta pripeli tudi požarni brambi iz Kožentavre in Podgore. Požarnim brambam je uspelo ogenj omejiti in so preprečili, da se ni razširil na spodnje stanovanjske in poslovne prostore. Veliko ostrejšje z nakupljenimi zalogami na podstrešju je zgorelo in cenijo nastalo škodo na domalega 1 milijon šilingov.

Vrba

Ob koncu preteklega tedna so zborovali v Vrbi zdravniki Zveze zdravnikov v bolnišnicah. Obravnavali so predvsem probleme, ki zadevajo stisko avstrijskih bolnišniških zdravnikov. Ugotavljali so, da so avstrijski bolnišniški zdravniki še vedno plačani pod nivojem kvalificiranega delavca in čaka po raznih bolnišnicah trenutno na stotine zdravnikov na zaposlitev potom bolniških blagajn. Soglasno so sprejeli naslednje zahteve: 1. za zdravniško delo primerno plačo; 2. za vso državo enotno ureditev in zvišanje nočnih doklad, najmanj 40 šilingov za nočno službo; 3. uvedbo odškodnine v znesku 50 šil. za službo ob nedeljah in praznikih; 4. izgradnjo zdravstva z vpeljavo obratnega zdravniškega zakona, pomnožitev zobozdravniških učilišč, nadaljnji razvoj šolske uradne oskrbe ter zasedbo športno zdravniških mest po uradno nastavljenih zdravnikih; 5. intenzivno pomnožitev preprečitvene medicine; 6. zadostno plačilo zdravniškega dela v socialnem zavarovanju in pripustitev vseh izločanih zdravnikov k zaposlitvi potom bolniških blagajn.

Po naši zemlji

Na festivalu tržaške mladine

Delegacija Zveze slovenske mladine iz Koroške se je udeležila zaključne prireditve festivala tržaške mladine.

Več tednov se je tržaška mladina marljivo pripravljala na svoj letošnji kulturni festival, ki ga je z velikim uspehom izvedla pretekli teden. Ves teden so bile prireditve po posameznih vaseh, v nedeljo pa je bila na Opčinah velika zaključna manifestacija.

Zagotavljajo, da je dala tržaški mladini pobudo za njen festival pred meseci izvedena mladinska prireditev v Kopru, katere se je udeležila armada jugoslovanske mladine ter tudi mladinci iz zamejstva, med temi pravtako tudi zastopniki koroške slovenske mladine. Samo-umevno je, da je bila na veliki prireditvi v Kopru zastopana tudi tržaška mladina, ki jo je enako močno prevzel skrbno izbrani program in nastopi posameznih skupin, predvsem pa to, da so se znašli med tisočimi svojimi sovrstniki, kjer so sklepali nova prijateljstva in se seznanjali z okoliščinami v katerih živi mladina Slovenije in Hrvaške ter mladinci na Goriškem in Koroškem.

Na izbranem sporedu prireditev tržaškega mladinskega tedna je nastopala mladina iz tržaškega ozemlja. K sodelovanju pa so povabili še mladino iz Italije in Koroške ter nekaj mladinskih skupin iz Ju-

goslavije. Napeli so vse sile, da je bil festival kar najbolje organiziran, ker od dobre organizacije je bil odvisen njegov uspeh. Za zaključno prireditev pa so vse nastopajoče goste koncentrirali na Opčinah, kjer je bila ob zaključku največja manifestacija. Opčine so bile zato zelo primeren kraj, predvsem zaradi svoje lege, saj ležijo nekako v središču tržaške okolice in so z njimi dobre zveze iz mesta in vasi.

Pester in brezhibno izveden program mladinskega tedna in zaključne manifestacije je bil merilo velike kulturne in športne dejavnosti tržaške mladine, ki kaže veselje in voljo za nadaljevanje zdravih kulturnih tradicij slovenskega naroda. Ni malega pomena, da je znala tržaška mladina vključiti v svoja športna društva, folklorne skupine, orkestre in podobne kulturne organizacije tudi mnoge italijanske mladince, ki jih skupaj s slovenskimi veže boj proti tistemu družabnemu redu, ki je krivičen in nasproten zdravemu razvoju delovne mladine.

Prav skupna borba veže z napredno tržaško mladino tudi koroške slovenske mladince, zaradi tega se je delegacija koroške slovenske mladine radevolje odzvala povabilu na festival. Udeležba je mnogo doprinesla k boljšemu medsebojnemu spoznavanju ter je dala našim mladincem nove pobude za kulturno delovanje na

Hranilnica in posojilnica Borovlje

reg. zadr. z neomej. jam.

Vabilo

na občni zbor Hranilnice in posojilnice Borovlje, r. z. z neom. j., ki bo v nedeljo, dne 19. septembra 1954 ob 8. uri dopoldne v pisarni pri Bundru, Borovlje, Dollichgasse 4.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo upravnega odbora;
3. Poročilo nadzornega odbora;
4. Sprejem računskih zaključkov za leto 1953;
5. Volitev nadzornega odbora;
6. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ni zastopano zadostno število deležev, se vrši po § 31 pravil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število zastopanih deležev.

Borovlje, dne 7. 9. 1954

K udeležbi vabi

Turk Ferdo l. r.
predsednik

Pripomba:

V zadnji številki našega lista se je pripetila glede datuma občnega zbora neljuba pomota in velja torej današnji popravek „nedelja, dne 19. septembra 1954.“

V kolikor se je nahajala ta pomota tudi v osebnih vabilih, velja prav tako popravek v današnji številki.

našem področju in voljo k izboljšanju kvalitete naših prosvetnih društev. Tudi pri nas je še dovolj mladih elementov, voljnih za udejstvovanje v kulturnih društvih, treba je le prijeti za delo ter jim pomagati na njihovi poti.

Ze številna udeležba na raznih športnih in kulturnih prireditvah po posameznih vaseh med tednom je dala slutiti najboljši uspeh zaključne manifestacije v Opčinah v nedeljo, dne 12. septembra. In zares se je zbralo na manifestaciji na tisoče napredne mladine. Zelo bogat in mnogovrsten spored je presejal vsa pričakovanja. Ne bi mogli v kratkem vsega izčrpnosti navesti. Nastopili so številni mladinski pevski zbori iz tržaške okolice, kakor z Opčin, Nabrežine, Trsta, Sempolaja, Padric in Goriškega, poleg tega tamburaši iz Škorklje, baletna skupina iz Opčin, folklorna skupina z Brega ter mladinska godba na pihala iz Ljubljane. Zvečer pa je bilo veselo rajanje in najboljšje razpoloženje zaradi uspelo zaključnega tedna tržaške mladine. V številnih stojnicah je bilo zadostno preskrbljeno za dobre jestvine in pijače. Ob veselih zvokih domačih slovenskih melodij je trajala nepriljena zabava pozno v južno noč.

Nasledni dan so naši delegaciji pokazali zanimivosti Trsta in okolice, med tem mnoge spomenike padlim borcem in žrtvam fašizma, poslopje univerze, velikanški kompleks tovarne za predelavo nafte, ladjedelnice in tovarno za stroje. Iz gradu se je nudil prekrasen razgled po vsem mestu.

Razveseljivo je dejstvo, da se tržaška mladina zelo zanima za razmere pri nas na Koroškem. Mnogo problemov nam je sličnih in večejo nas enaki cilji in prizadevanja. Z obeh strani je bila izražena želja po čim tesnejšem sodelovanju vse zamejske slovenske mladine.

Razne vesti iz Koroške

Deželni tujsko prometni urad že ukrepa za poletno sezono 1955. Nedavno je razposlal potom tujskoprometnih organizacij, uprav, okrevališč in tujskoprometnih občin na vse imetnike obratov vprašalne pole za cene 1955. Ker je sestava in razpošiljanje listin o cenah za leto 1955 ena izmed glavnih pogojev priprav za sezono 1955, opozarja tujskoprometni urad izrecno na točno upoštevanje termina za vrnitev skrbno izpolnjenih vprašalnih pol in sicer imetniki obratov do 1. oktobra 1954 na občine in te do 10. oktobra na deželni tujskoprometni urad.

Pravijo, da pomaga za ozdravljenje oslovskega kašlja višinski zrak. Na zdravniški nasvet je mogel tudi neki dveletni celovski otrok, ki trpi na močnem oslovskem kašlju, leteti z letalom eno uro v višini 3.500 metrov.

V okrevališču za otroke pri Vrbi je

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA

vabi na

Ziljski kmečki dan

26. septembra 1954 pri Prangerju v Zmotičah

Spored: ob 9. uri otvoritev kmetijske razstave: razstava živine — poljedelska razstava — razstava Zveze slovenskih zadrug v Celovcu — razstava drevsnice dipl. ing. Marka Polcerja — gospodarsko-socialna slika kmetijstva v Zilji — Steyrjev agrarni sistem

ob 14. uri pevski koncert — sodelujejo: tamburaši iz Bilčovsa — pevski zbori sosednih prosvetnih društev — gorenjski kvartet.

Navmes podelitev diplom najboljšim živinorejcem

Po koncertu

ziljsko štehvanje z visokim rejem

in ljudska veselica s plesom

Vstopnina: 5.— šil. — v predprodaji 4.— šil.

Vstopnice so v predprodaji pri predsednikih občinskih odborov Slovenske kmečke zveze in v poslovalnicah Kmečko gospodarskih zadrug.

Pliberška požarna bramba se je izkazala

Minuli teden, ko so divjale nevihte po več krajih na Koroškem, tudi spodnjemu delu naše dežele niso prizanesle. O požaru pri Hutarju na Belšaku smo že poročali. Drugi večer pa je spet udarila strela in sicer nedaleč za mejo na jugoslovanski strani v gospodarsko poslopje Gradišnikove kmetije na Lomu. Naenkrat je visoko zažarel plamen v megleno noč in ker ljudje zaradi nevihte niso spali, so požar zapazili daleč naokoli. Kmalu je zatlila tudi sirena pliberške požarne brambe in kaj kmalu so bili gasilci pri svojih motornih vozilih in gasilnem orodju ter so pod vodstvom kovaškega mojstra Karnerja Nandeta takoj krenili na pot proti državni meji. V smislu Gleichenberškega sporazuma so obmejni organi na obeh straneh takoj odprli mejne pregraje in gasilci so mogli v spremstvu jugoslovanskega stražnika nemudoma in brezhibno pristeti na kraj požara.

Pliberška požarna bramba je bila prva na mestu in šele potem so se ji pridružile tudi brambe iz mežiške doline. Gasilno orodje je brezhibno delovalo in množine vode so vbrizgali v plamene in posrečilo se jim je požar lokalizirati na gospodarsko poslopje ter so tako obvarovali stanovanjsko poslopje in še en drug objekt.

Gospodar Gradišnik, ki ga mnogi Pliberčani poznajo, saj je bil tudi na zadnjem letnem sejmu, je bil za izdatno pomoč pliberški požarni brambi zelo hvaležen in jih je kljub temu, da je utrpel veliko škodo, gostoljubno pogostil. Tega

dejanja pa so bili veseli tudi Pliberčani, gasilci in velika večina ostalega prebivalstva, ker so s tem tudi doprinesli k poglabljanju dobrih prijateljskih odnosov s sosedno državo in v primerih katastrof k medsebojni pomoči. Žal pa, da so se našli še nekateri redki, ki novega časa ne morejo in nočejo razumeti, ter so to človekoljubno akcijo jugoslovanskemu sosedu osporavali.

OPICA IN ROPAR

Nekoč je živel neki kramar. Namesto sluge je imel v prodajalni opico. Bila je tako bistra in pazljiva, da mu je varovala trgovino bolj kakor sluga. Kadar gospodarja ni bilo doma, je puščal opico v trgovini. Opica mu je čuvala blago, da se nihče ni mogel približati prodajalni in kaj vzeti.

Nekoč se je kramar pred svojimi prijatelji pohvalil. — »Imam opico,« je rekel, »ki ne pusti nikogar, da bi mi kaj vzela, boljše pa kakor sluga!« Eden izmed kramarjev prijateljev mu je rekel: »Ej, pojdi no, pri meni ne bo opica ničesar opazila! Kaj želiš, da bi ji ukradel? Če more, naj pazi name!« Tako sta se začela prepirati. Eden je kričal: »Lahko ji ukradem, kar hočeš,« drugi pa: »Ne moreš!« Beseda je dala besedo in nazadnje sta stavila.

Tat je odšel h kramarjevi prodajalnici in se trudil, da bi iz prodajalnice nekaj vzela, toda opica je tako odprla oči, ko da jih je imela četrto, a ne dvojno, skočila je sem, skočila tja, se vrgla nadenj, ga prasknila in ga ni pustila priti v prodajalnico. Na noben način ji ni mogel ničesar vzeti. Naposled mu je prišla na misel zvijača — hotel je opico uspavati. Postavil se je ob stran in ji začel delati vsakovrstne spake: mahal ji je z rokami in cepetal z nogami. Opica ga je gledala in delala to kar on. Tat ji je začel migati in mežikati z očmi. Tudi opica je začela migati in mežikati z očmi. Ropar je dolgo časa migal in mežikal z očmi, naposled pa je čisto zamižal in nekaj časa tako stal z zaprtimi očmi, ko da je zaspal. Tudi opica je tako delala: migala in mežikala, migala in mežikala, naposled pa je zares zaspala. Čez nekaj časa je ropar odprl oči in videl, da je opica zaspala. Tedaj je odšel prav na lahno v trgovino in vzela, kar je hotel in kolikor je hotel, ter odnesel gospodarju kramarju pokazati, da opica, njegova zvesta služab-

nica, ni mogla dovolj dolgo paziti.

Tedaj je kramar odšel v prodajalnico, pobral bič in začel z njim udrihati po opici. Tepel jo je z bičjakom ter pri vsakem udarcu odpiral in zapiral oči, da bi ji dal razumeti, da jo zato tepe, ker je zaspala in dopustila, da so ji bile iz prodajalnice stvari ukradene.

Nato je kramar odšel k tatu in mu rekel: »Hajdi, zdaj zopet ukradi, če moreš!« Ta pa je zopet odšel ter s takimi spakami,

z mižanjem in uspavanjem skušal in se trudil premotiti opico. Toda ker se je enkrat že opekla na gospodarjevem biču, je, namesto da bi bila mižala, ko je on mižal, še bolj odpirala oči in celo s prsti vlekla veke narazen, da se ne bi zopet dala premotiti in da ne bi zopet zaspala ter da ji ne bi zopet česa ukradli iz prodajalnice in bi zopet dobila batine.

Tat ji tako drugič ni mogel ničesar vzeti iz prodajalnice.

Huda rana zaceli, huda beseda pa ne

Neki lovec je vsak dan hodil na lov, pa naj bo poleti ali pozimi. Ko je nekega zimskega dne odšel na lov, ga je zajela taka snežna vejavica, da ni mogel več najti prave poti. Tako je zašel v planino in iskal primerne prostora, kjer bi mogel prenočiti. Prišel je do velike votline v skali in se spravil vanjo. Toda, ojoj! — v kotu je zagledal velikega medveda.

Močno se je prestrašil, ker ni mogel nič drugega storiti, začne medvedu proseče govoriti:

»Dober večer, brat!«

»Dober večer!«

»Ali mi dovoliš, da to noč prebijem tu pri tebi?«

»O, zakaj pa ne? Dobrodošel!«

»Hvala, brat!«

»Kar vleži se, kjer te je volja!«

Lovec je bil utrujen in je kmalu zaspal. Zjutraj, ko se je prebudil in hotel oditi naprej, ga vpraša medved:

»Povej mi po resnici: ali si nocoj dobro spal?«

»Spal sem tako dobro, kot bi bil doma. Prav lepa hvala, da si me sprejel. Če ne bi bilo tebe, dobrotnika, bi gotovo zmrznil v mrzli noči.«

»Ne, ne, po pravici mi povej, kako si nocoj spal. Ne bom jezen, tudi če mi kar koli poveš. Če mi ne poveš po resnici, te bom pojedel.«

Ko je lovec to slišal, se je prestrašil in dejal:

»No, da ti povem po resnici: bilo mi je kar dobro, le, oprostite, tvoj duh mi je

bil odveč in zaradi tega nisem prav dobro spal.«

Ko je medved to slišal, je odgovoril:

»Vzemi sekuro in me udari kjer hočeš.«

Lovec je vzela sekuro, zamahnil z vso silo in udaril medveda tako, kot bi ga hotel na mestu ubiti. Toda medveda ni mogel ubiti, le velika rana je zevala na njegovem telesu in iz rane je začela teči kri. Tedaj mu pravi medved:

»Pojdi, lovec, in bodi mi zdrav!«

»Kar storiš, sebi storiš.«

Čez nekaj časa je lovec spet šel na lov in spet ga je zatekla vejavica v planini. Bil je v bližini tiste skalne votline, pa je spet tam našel zatočišče. V votlini je našel medveda.

»Ali me boš pustil prenočiti?«

Turčin, kristjan in Cigan

S trga so se vračali trije vozniki: Turčin, kristjan in Cigan. Na travniku nekega spahije so počivali, in pustili konje, da so se nekoliko napasli. Spahija (turški gospodar) jih zagleda, priteče in jame kričati:

»Potepuhi nemarni, kdo vam je dovolil, da tu pasete,« — In je nadaljeval: »Ne čudim se Turčinu, ker je to turška zemlja, niti Vlahu, ker je on naš zakupnik, čudim pa se Ciganu, ki nima od njega nobene koristi ne bog ne vrag, ker ne dela niti za avgo niti zase. Primita ga,« — reče onima dvema — »in dajta mu jih s palico po podplatih, da si zapomni ciganska mrha, kdaj je na našem travniku travo mulil.«

Turčin in kristjan sta slušala spahijo in Ciganu dobro podkovala podplate. Cigan je od bolečine škripal z zobmi.

Spahija reče spet:

»Čuj ti, Vlah! Vrag te pocitraj, tudi ti nimaš pravice pasti po mojem travniku, saj vendar veš, primaruha, da nosim travo jaz za moje konje, ti pa imaš svojega ago (predstojnika) in živiš v turški deželi in ne smeš tako svobodno živeti kakor Turčin.« — In nadaljuje:

»Dajta vidva, primita Vlah, naj si tudi on zapomni, da ne more brez dovoljenja na turških travnikih pasti konj.«

Turčin in cigan sta komaj čakala; popadla sta kristjana in mu dobro rebra preštela.

Spet reče spahija:

»A ti Turčin, pravovernik, prav bi bilo, da si ti boljše od onih dveh, ker veš, kaj zapoveduje v koranu naš svetnik Mohamed, namreč, da ne smeš posegati po tuji lastnini. Ker si pa celo naučil onadva, si vsega kriv ter zato slabši od njih.« — In namigne onima dvema, ki planeta besna na Turčina in ga treščita na zemljo kakor napihnjeni meh. In čimbolj sta mogla in kakor sta hotela, sta ga opodplatila brez podkev in brez žebeljev.

Medved mu je dovolil. Ko pa je hotel lovec zjutraj oditi, mu reče medved:

»Pridi in si oglej nekaj na mojem hrbtu.«

Lovec se približa in vidi na hrbtu veliko brazgotino tam, kjer mu je prejšnji krat zadal hudo rano. Od strahu je ves otrpnil.

Tedaj mu reče medved:

»Vidiš, rana se je zacelila, a ni se zacelila hudobna beseda, ko si mi rekel, da smrdim! Da, to se ni zacelilo!«

Pa skoči medved na lovca in ga raztrga na drobne kosce.

„Nisem prav iz Sarajeva“

Neki fantič se je prišel v brivnico obrbit, a brivec, ki je rad šale zbiral, se je hotel tudi s tem mladeničem nekoliko pošaliti, zategadelj ga vpraša:

»Od kod pa si, fant?«

»Iz Sarajeva,« mu odgovori mladenič. Brivec nadaljuje:

»Slišal sem, da so v Sarajevu taki junaki, ki se puste briti brez mila in vroče vode, samo z mrzlo vodo, je li resnica to?«

Fant, da pokaže, kakšen junak je, odgovori:

»Gola resnica je, če ne verjameš, pa kar na meni poskusi.«

Brivec ga namaže samo z mrzlo vodo, brez mila, nato pa se spravi z britvijo na delo.

Fant jame zaradi velike bolečine stiskati zobe, migati z ustnicami in mižati z očmi, ko pa le ne more več vzdržati, reče brivcu:

»Bodi tako prijazen in namaži me z vročo vodo in milom, ker jaz nisem prav iz Sarajeva, marveč nekoliko dalj od njega.«

Odpeljal jo je pod vinograd, kjer je bila trava visoka in mehka. Nanika mu je sledila brez besede.

Nekaj zvezd je že ugasnilo, ko sta se počasi vračala skozi vinograd proti koči. Naniki ni bilo nič drugače kakor tisto jutro, ko je jokajoč planila iz Mundove hiše. Lojzov obraz je bil trd. Nista govorila, nista se ozirala naokoli, čeprav so se kazali v medli mesečini obrisi sadnega drevja in je okoli njih dehtela trta. Šele sredi vinograda je Lojz nenadoma obstal.

»Kdo je bil prvi?« je vprašal temno. Mirno, skoraj topo mu je Nanika odgovorila, da je bil eden izmed Mundovih gostov, ki mu ne ve imena.

Potem sta molče nadaljevala pot. Tudi poslovila sta se brez besed.

Naslednjo noč je Nanika nekaj časa prisluškovala, ker pa je ni poklicalo, je zaprla oči in predana čakala spanca.

Pet, šest noči pozneje pa jo je spet poklicalo.

Takoj je odšla, toda brez posebnega veselja. Kakor da ni bilo zunaj pomladi, kakor da ni vse dehtelo po bezgovem in trtinem cvetju, kakor da se ni pred kratkim z zadržanim dihom mislila na noči, ki so bile zdaj pred njo.

XI

Ko je trta odcvela, je bilo v vinogradih spet dela od jutra do večera. Dež je z listov izpral modro galico, tudi mladice so

zrastle. Očem skrit, a ne peronospori in drugim boleznim, je med velikimi zelenimi listi tičal grozdek z drobnimi jagodami. Spet so škropili. Delo je bilo še težje kakor o prvem škropljenju, ker je bila vročina še hujsa. Tudi so se mlake pod vinogradi večinoma posušile, cisterne nad vinogradi pa so imeli le veliki vinogradniki. Svenškovi so morali voziti vodo iz Dravinje. Takoj potem je bilo treba vinograde prekopati, kajti trava se je bohotno razrastla in ni puščala trti dovolj sonca. Tudi na ložinah je bilo dovolj opravka. Viničarji so vstajali že zgodaj, da so najprej okopali koruzo ali ogreblji krompir na svojem, tudi zvečer so iz gospodovih vinogradov odhajali delat na ložine. Svenškovi, ki so imeli največ zemlje, so vstajali pred zoro in legali šele v trdi temi.

Le Cafutova Liza se ni gnala pri nobenem delu. Ne v gospenjem vinogradu ne v svojih ložinah. Že prej ji ni bilo kdo ve kaj za delo, kar pa je dobila tistih šest tisočakov ob brata in sta z možem postala prva viničarja, ji je bilo vsako delo pretežko. Na Vinskem vrhu in drugod so večinoma že opravili drugo škropljenje, le v Koreskin vinograd ni smel škropilec, ker je Liza trdila, da trta še ni odcvela.

Trčko je majal z glavo. Hodil je po vinogradu, niti enega trsa ni našel, ki še ne bi bil odcvel. Vedel je, da je skrajni čas za škropljenje. Pripravljalo se je k slabe-

mu vremenu. Naj pride dež. Z njim bo prišla peronospora in uničila polovico grozdja. Ni ga toliko bolelo, da ne opravljajo dela po njegovem naročilu, saj v resnici ni nikoli ukazoval on, marveč vinograd sam, huje mu je bilo, ker je videl, kako vinograd zaman prosi varstva pred zahrbtno boleznijo. Če ne bi bile škropilnice zaklenjene v stiskalnici, od katere sta zdaj imela ključ Cafutova, bi bil sam začel s škropljenjem.

Ni mu dalo miru, dokler ni našel Cafute, s katerim je bilo včasih mogoče spregovoriti pametno besedo.

»Cafuta, jutri bomo morali začeti s škropljenjem. Zadnji čas je.«

»Liza pravi, da bi počakali še nekaj dni.«

Trčko je dokazoval, da je skrajni čas in da bo napravila zaradi Lizine trme in nevednosti peronospora veliko škodo.

»Vidva odločata,« je Trčko trdo končal, »vidva bosta odgovarjala!«

Te besede so Cafuta podžgale. Posebno še, ker tudi po njegovih mislih ni bilo pametno odlašati.

Popoldne je razložil ženi Trčkove pomisleke. Liza ga je že po prvih stavkih rezko zavrnila: »Kdo je sploh rekel, da bomo škropili šele drugi teden? Jutri bomo začeli, jutri.«

Cafuta ni maral reči, da še zjutraj ni hotela o tem niti slišati. Takoj je šel k Trčku in mu naročil, naj pride, da pri-

Anton Ingolič:

Žeja

To je bila njena edina sreča tiste dni. Ničesar več ni čakala. Vendar tudi zdaj ni mogla zaspati pozno v noč. Ležala je negibna, brez misli. Poslušala je, kako se noč umirja, slišala je, kdaj je mati ob njej zaspala, kako se je kmalu potem dvignila njena sestra in se odtihotapila iz sobe. Slišala je tudi, kako so se odprla vrata v Jurjevo kamro, kako so prihajali od tam nekaj časa nejasni glasovi, dokler ni vse utihnilo. Ostala je samo težka, moreča noč.

Neke noči, še preden je zaspala, se je oglasil od zunaj pridružen klic. Zganila se je. Ko se je klic ponovil, se je potihoma dvignila. Pod bezgom je zagledala temno postavo. Zaslutila je Lojza. Počakala je trenutek. Ko se je prepričala, da mati dobro spi, se je previdno spravila iz postelje, vrgla nase nekaj obleke in se izmuznila iz koče.

Lojz dolgo ni mogel spregovoriti. Šele ko je v koči nekdo v spanju glasno zavzdihnil, je dejal naglo in pridružen: »Nanika, ne morem več čakati.«

Vzgajajmo otroke v ljubezni do dela

V človeku je delovni nagon, nagib, ki ga sili k delu! Že v otroku se kaže ta nagon v obliki gibanja in igre. Če otroka pravilno vzgajamo, preide polagoma igra v delo. Spočetka mu dajamo lažja dela, ki jih zmore. Dajaj mu delo kot nagrado za njegove sposobnosti. Pri delu mu pomagajmo, za trud ga pohvalimo. Dokazujmo mu, da le pridnim in veselim otrokom, ki ubogajo, zaupamo delo. Nikdar pa ne pošiljajmo otroke za kazen nositi drva, vodo itd. V tem primeru se upre otroku delo in ga zamrzni. Delo naj se menja z igro in počitkom.

Delovni starši z vzgledom in pravilno vzgojo vzgajajo mladi rod v ljubezni do dela. Starši, ki zbudijo v otroku potrebo po delu, so mu dali najdragocenejšo doto, sredstvo, ki spreminja čas v zlato. Komur je delo ljubljeno prijatelj, ta ne zapravlja časa z lahkomišelnostjo. Kdor ljubi delo, ta najde v delu zabavo in nenadomestljivi užitek. Delo razveseljuje in moralno dviga človeka, mu daje novih moči in zagonov.

Ljubezen do dela spremlja resnična in trajna zadovoljnost. Delo budi moralni čut in moralno moč. Delo razvija sposobnosti in spretnosti. Vsak učenec napreduje, če šolsko delo čim večkrat ponavlja.

Ne pozabite na čevlje

Pravijo, da po čevljih spoznavamo ljudi. Nekaj resnice je gotovo v tem, saj vidimo po čevljih, če je nekdo reden in snažen. Ni namreč potrebno, da imamo vedno nove in moderne čevlje, važno je, da so naši stari čevlji dobro ohranjeni. Zato si zapomnimo nekaj nasvetov:

1. Lakasti čevlji se svetijo kot novi, če jih nadrgnemo najprej s čebulo, potem pa z loščilom.

2. Za mazanje čevljev z loščilom ne uporabljamo nikoli ščetke, temveč mehko krpo. S ščetko namreč ne moremo namazati enakomerno vseh delov čevlja, preveč loščila pa škoduje usnju, ki počasi otrdi.

3. Mokre čevlje sušimo tako, da natlačimo vanje časopisni papir in jih položimo ležeče na več pol časopisnega papirja. Tako preprečimo, da bi voda odtekala v podplate, ki bi tako otrdeli. Časopisni papir dobro vpija vlago.

4. Če izgubijo čevlji iz semiša prvotno barvo, jo ponovno pridobijo, če jih držimo nekaj časa nad soparo. Seveda moramo dati čevlje prej na kopito. Če so umazani, jih vedno nad soparo rahlo okrtajemo.

PRAKTIČNI NASVET

Pločevine za pečenje ne čistimo z vodo, ampak samo drgnemo z žaganjem in soljo ter zbršemo s suho krpo.

pravijo škropilnice, brozgo in drugo. Trčku je bilo prav, da se bo delo pravočasno opravilo, pa tudi, da njegova beseda še nekaj velja. Razgovorjali so se kakor da ni bilo nič med njimi. Celo Lojz, ki je bil zadnji čas bolj tih, je tu in tam rekel katero.

»Lojz, ali imaš tobaka?« je vprašal Cafuta sredi dela.

Lojz mu je ponudil cigareto.

Prav tedaj je prišla v stiskalnico Liza. Obstala je. Kako? Njen mož je vzel cigareto od Trčkovega Lojza, prvi viničar od navadnega viničarja? Nič ni rekla, a vsem je bilo neprijetno, tudi Cafuti, ki pa je kljub njenim grdim pogledom vtaknil cigareto v usta in poiskal vžigalnik, da si jo prižge. Toda še preden je napravil ogenj, je Liza vsa rdeča skočila k njemu, mu iztrgala cigareto iz ust in ogorčeno zaklicala: »Kaj, ti jemlješ cigareto od tega smrkavca?«

Lojz se je vzravnaval med sodi in prebledel.

»Kdo je smrkavec?« je kriknil s stisnjenimi ustnicami.

»Kdo drugi kakor ti?« se je zasmejela Liza, vrgla cigareto na tla in jo pohodila. V Lojzu je zavrelo. Kako? Iz njega se ni ponorčeval samo mestni gospod, tudi tale ničvredna, lena ženska bi ga rada zasmehovala.

»Povej še enkrat, če misliš mene?« je zaškrtal.

— dela. Delo krepi mišice, budi tek, pospešuje prebavo; s tem se ohranja zdravje in energija, večja se sposobnost za delo. Vsak mora skozi ogenj preizkušeni. Preizkušnje puščajo trpke spomine. Delo je učinkovito sredstvo, da vse neprijetnosti hitro prebolimo in pozabimo. Delo je življenjska potreba. Rja razjeda železo, lenoba pa mlado telo.

Zadovoljnost delovnega človeka je trdna, saj izvira iz zavesti, da vrši vestno svojo dolžnost do skupnosti, ki naj nagradi vsakega delavca s pravičnimi do-

hodki, virom poštenega obstanka. Količina storjenega dela je zrcalo naše osebnosti in merilo naše veljave.

Kdor zvesto dela od jutra do večera, more premagovati naravo, ta se obvlada, ima v oblasti strasti, predvsem pa živce. Tak človek spoštuje delavca in plačuje pravično težaka.

Lenuhi in delomrzneži so nam zoprni in škodljivi, živeti hočejo na tuj račun. Zato jih je treba pripraviti do koristne delavnosti, da s slabim zgledom ne škodujejo mladini.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

O ploskih nogah

Hitri tempo sodobnega življenja pogosto zanemarljivo važni sestavni del našega telesa — noge. In prav noge nam omogočajo gibanje v prostoru, kar je pravzaprav osnova našemu življenju.

Noge imajo dvojno nalogo: Nošnja bremena telesne teže in prenašanja tega bremena pri hoji. Zaradi te velike naloge je notranja zgradba nog zelo smotrna in čvrsta. Ne bomo se spuščali v podrobno opisovanje te zgradbe, vendar moramo omeniti bistveno. Posebno masivno je zgrajena notranja stran stopala, zaradi že omenjenih težkih nalog. Pri zdravem čvrstem stopalu vidimo bočenje izrazitega loka, ki ga drže pokonci mišice. Če te mišice popuste vsled bolezni, utrujenosti ali poškodbe, tedaj stopalni lok pade.

Kosti so sestavljene tako, da omogočajo dviganje in spuščanje tega loka, kar je seveda nujno potrebno za držanje in

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCEV
pri obolenjih: žolča, jeter, želodca, dihalnih organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in kamnov v ledvicah, žolčniku in mehurju, odlična pri gorečici

uravnavanje našega ravnotežja pri stoju ali hoji. Oblika in višina stopalnega loka zavisi od telesne držbe in se po potrebi zniža ali zviša po tegu mišic. Ta gibljivost je pri različnih ljudeh zelo različna. Pri tistih, ki hodijo vedno bos, po naravnem svetu, ali kvečjemu nosijo sandale, ostane ta gibljivost neokrnjena vse življenje. V civiliziranem svetu pa, kjer že v otroških letih nosimo togo obutev industrijske izdelave, se je gibljivost in regulacijska sposobnost stopalnih lokov izgubila.

Iz vsega tega kratko navedenega sledi, da vsaka motnja v zgradbi ali držbi nog prizadene sposobnost smotrne delovanja, ki se normalno sicer odvija neopaženo, podzavestno in samostojno. To normalno delovanje pa se večkrat pokvari zaradi nepravilne industrijske obutve, trdega tlaka ali stoječega poklica in takrat govorimo o zelo pogosti bolezni, o tako imenovanih ploskih nogah.

»Koga pa?« se je Liza še bučneje zasmejala. »Moj mož, prvi viničar na Koreskinem, ne bo jemal od tebe cigaret! Kaj ste zdaj vi, ki ste naši gospe...«

Stavka ni mogla dokončati, ker se je Lojz pognal vanjo, jo pograbil za lase, vrgel na zemljo in jo začel obdelovati s pestjo, da jo je v hipu oblila kri.

»Lojz, pusti jo!« je zavpil Trčko in skočil k sinu.

Še preden je prišel do njega, je Cafuta potegnil Lojza od svoje žene in ga sunil iz stiskalnice. »Zdaj ti pa jaz pravim, da si smrkavec! Glej, da se izgubiš, sicer ne boš prišel živ do koče!« je kričal in pograbil lopato, ki je stala v bližini. Lojz je skočil k najbližnji trti, izruval kol in se takoj vrnil.

»Beži stran, da ji pokažem, tej prekleti vlačugi!« Bled je bil in tresel se je po vsem životu. Ker se Cafuta ni umaknil, ga je sunil stran in mahnil po Lizi, ki se je prav tedaj dvignila. Zakričala je in se sesedla. Zdaj je zamahnil tudi Cafuta, a Lojz se je pravočasno umaknil iz stiskalnice in planil v vinograd.

Naslednji dan kljub pripravam niso škropili. Cafutova sta šla v mesto, najprej k zdravniku, ki je ugotovil lahke poškodbe na Lizini glavi, potem k odvetniku.

Popoldne se je ulila ploha, nakar je spet posijalo sonce. Trčko je prepaden gledal vinograd, kako se je, posut z dežnimi kapljami, bleščal v soncu in se brez

Vzroki tega stanja, bolje rečemo bolezni, so kaj različni, zato bomo omenili najbolj pogoste. Začnimo pri otrocih, mnogi otroci, posebno oni vitki, nežni, z dolgimi in ozkimi stopali imajo plosko nogo, kar opazimo, čim začnejo stati. Vzrok je verjetno ta, da je imel otrok v maternici nepravilno lego, ker je držal stopalci zelo zvrnjeni navzad in v stran. Drugi vzrok pa je slabost stopalnih mišic. Ko otrok stopi na nožice, se ti zvrčata v stran in vzdolžna stopalna loka ležita popolnoma sploščena na tleh. Če si pri tem ogledamo peto od zadaj, vidimo, da je tudi peta več ali manj nagnjena v stran, navzven. Sicer pa je stopalec pri takem otroku popolnoma gibljivo v vseh smereh.

Nekateri otroci kmalu popravijo držbo svojih stopal, pri večini pa se to napačno stanje izboljša šele približno v sedmem do desetem letu starosti. Pri nekaterih pa ta napačna držba ostane.

V prvih letih ni potrebno zdravljenje, omejimo se samo na ostro opazovanje. Ko je otrok star približno pet ali šest let, ko lahko že sam misli, opazuje in sodelu-

je, začnimo s primerno ortopedsko telovadbo.

Mali ali veliki otrok naj ne hodi bos po trdem, gladkem podu, tudi naj ne nosi mehkih copat. Bos ali v mehkih copatah naj bo samo v telovadnici. Sicer naj nosi dobre, močne čevlječke s trdnim opetnikom. Dobro je, če na notranjo polovico pete — pribijemo kos usnja, tako da bo notranji rob pete za 2 do 3 mm višji od zunanega, kar bo petnico otrokovega stopala držalo v pravilnem, navpičnem položaju. Sicer pa naj otrok mnogo hodi bos po ostrem peščencu ali travnatem terenu, skratka po takih tleh, kjer ga zbada in malo boli, tako da bo nehote krčil nogo in s tem jačal mišice.

je, začnimo s primerno ortopedsko telovadbo.

Mali ali veliki otrok naj ne hodi bos po trdem, gladkem podu, tudi naj ne nosi mehkih copat. Bos ali v mehkih copatah naj bo samo v telovadnici. Sicer naj nosi dobre, močne čevlječke s trdnim opetnikom. Dobro je, če na notranjo polovico pete — pribijemo kos usnja, tako da bo notranji rob pete za 2 do 3 mm višji od zunanega, kar bo petnico otrokovega stopala držalo v pravilnem, navpičnem položaju. Sicer pa naj otrok mnogo hodi bos po ostrem peščencu ali travnatem terenu, skratka po takih tleh, kjer ga zbada in malo boli, tako da bo nehote krčil nogo in s tem jačal mišice.

moči predajal na milost in nemilost peronospori. Naslednja dva dni je deževalo vsakih nekaj ur, da se ni splačalo začeti. Škropili so šele naslednji teden.

Liza seveda ni prišla za delo. Nosila je obvezano glavo in posedala pred kočjo ali se sprehajala po vinogradu in sadovnjaku, ukazujoč možu in Trčkovim in grozeč Lojzu, ki pa ji ni bil tiho. Dovolj mu je bilo ponižnega molka. Celo sam je iskal sporov z njo in njenim možem.

Neki večer je Liza poslala moža v Ilovec po vino, češ da ji je hudo. Cafuta se je branil. »Saj veš, da nama tvoja dediščina hitro kopni. Ali veš, koliko še imava? Komaj jurja.«

»Pravim ti, pojdi po vino! Ti nisi prinesel denarja k hiši.«

Cafuta je požrl slino in šel.

Tudi Liza je bila nejevoljna, ker je denar tako naglo izginjal. Svoj prvotni načrt, da bi kupila kaj malega, je opustila, brž ko je imela denar v rokah. Pač pa si je kupila novo pohištvo, posodo in dve, tri obleke in čevlje, nekaj pa tudi Cafutu in otrokoma.

Ko je prinesel Cafuta vino, je sedla za mizo in si natakala kozarec za kozarcem. Zaradi denarja ni bila več v skrbeh, v razgredo glavo so ji prihajale drugačne misli.

Cafuta je spil kozarec in legel k otrokoma, ki sta že spala.

Oblačimo se okusno!

Ni potrebno, da si kupimo vse, kar je moderno in kar nosijo druge. Mnogo bolj važno je, da se znamo z enostavnimi in skromnimi sredstvi okusno obleči. Zato nikdar ne smemo nadeti nase vsega naklita in najrazličnejših kosov obleke, s katerimi razpolaga naša garderoba. To učinkuje smešno in neokusno. Paziti moramo na to, da se barve vedno ujemajo. H karirastemu, progastemu ali vzorčastemu krilu oblečimo enobarvne bluze, bodisi volnene ali iz blaga. Da se dve pisani tkanini nikdar ne ujemata, naj bo osnovno pravilo za okusno oblačenje.

Letošnja jesenska moda se naslanja na enostavno, elegantno, mladostno in veliko zaposleni ženi primerno oblačenje. Krila so ali v gube naložena ali nekoliko zvonasto vrezana ali pa so zelo ozka, kakor vidite na priobčenem modelu. Obleke so okrašene z vezanjem, uveljavljajo se mornarski ovratniki in kravate, ki dajo mladosten izraz.

Ploska noga odraslega ima svoj začetek že v otroški dobi ali pa v zgodnji mladosti. V večini primerov gre tudi tukaj za napačno držbo zaradi mišične slabosti, ko mišica zaradi utrujenosti, bolezni, prirojene ali pridobljene slabosti niso v stanju vzdrževati normalno obliko in zgradbo stopalnega loka. Spočetka se to kaže samo v slabi telesni držbi, ali pa v slabi, grdi hoji. Bolečin še ni. Pozneje pa, včasih že zelo zgodaj, se pojavijo še druge težave, med katerimi so najhujše bolečine v stopalih ali v bedrih, v križu ali celo v glavi in v splošnem razpoloženju človeka.

Še do nedavno so bili in so še danes marsikje prvo in edino zdravilo stopalni vložki (v čevljih), iz kovine ali druge trde snovi, ki jih izdeluje industrija. Toda če pomislimo na vzroke nastanka ploske noge, če vemo, da je ogromna večina teh

Naprodaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waaqplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

motenj nastala zaradi mišične slabosti, moramo najprej poskrbeti za odstranitev teh vzrokov. Mišice so slabe, torej jih je treba ojačiti s primerno telovadbo, izogibajmo pa se tudi tistih telesnih naporov, ki nam kvarijo nogo, izogibajmo se slabe obutve, ki ni primerna naši nogi. Vložki naj bodo le izhod v sili, ko so težave že nastopile, toda to naj presodi zdravnik in zdravnik naj naši nogi primerne vložke tudi predpiše.

»Saj me prav za prav ne boli več,« je spregovorila Liza, a moram imeti obvezano, sicer mi na sodnji ne bi verjeli in mi ne bi prisodili tisočev za bolečine, kakor je zahteval naš odvetnik. Tudi bo vsak čas prišla gospa, naj vidi, kake divjake ima za viničarje. Da so tatovi, se je že prepričala. Upam, da jih bo nazadnje le spodila iz koče.«

»Dobri delavci so in Trčko se razume na gorico,« je spregovoril Cafuta, ki mu je bilo prav, da se bo, kakor vse kaže, spet napila. »To ve gospa dobro in to zanjo največ pomeni.« S tem je hotel počiti svojo ženo.

Liza je zvrnila kozarec. Ker bi morala pritrčiti moževim besedam, je iskala v mislih nove možnosti, kako bi Koreski dokazala, da Trčkovi niso, kakor so bili. Nekaj se ji je sicer zasvetilo že pred dnevi, vendar svojega načrta še ni mogla zauhati možu, saj je vedela, da je bolj počasnih misli. Rekla pa je: »Sam veš, da so nam Trčkovi na poti.« Pogledala ga je s kalnimi očmi, a Cafuta se je napravil, kakor da ne razume, kaj hoče povedati. »Govorila sem z Razborškom. Ta zna vleči svojega gospoda. Tudi midva bova morala začeti drugače. Seveda, če bi Trčkovi šli, bi bilo mnogo laže. Ko bi mogla v Trčkovo spraviti Razborške, bi se za naju začelo drugačno življenje. Denarja bi imela in vina.«

(Nadaljevanje sledi)

Shranjevanje gomolnic in korenčnic

Naše kleti so v veliki meri slabe, temne in vlažne. Zaradi teh okolnosti imamo včasih tudi do 20% in več odstotkov izgube pri skladiščenju. Češče pa primanjkuje prostora, da bi lahko skladiščili vse pridelke. Da bi se izognili velikim izgubam, lahko pristopimo k siliranju. Druga možnost pa je, da shranimo pridelke v zasipnicah. V dobro napravljeni zasipnici se krompir ali pesa bolje ohrani kot v slabi kleti, saj ga lahko obdržimo skozi celo zimo tako svežega, kot smo ga shranili v jeseni, kvečjemu bomo imeli do 5% izgube.

Pri izbiri terena za napravo zasipnice moramo paziti na sledeče:

1. težka, ilovnata, mazasta zemlja ni pripravna,
2. podtalna voda ne sme biti previsoka in
3. teren naj bo po možnosti raven, ali pa rahlo nagnjen; nikakor pa si ne smemo izbrati tako mesto, kjer bi se zbirala deževnica ali pa druga voda.

Ko smo si izbrali kraj za zasipnico, lahko pričnemo z delom. V navadi je, da se izkoplje 20—30 cm globoko. Zemlja, ki smo jo izmetali, se uporablja za pokrivanje. Izkopavanje pa ni neobhodno potrebno. Na dnu zasipnice se položijo na debelo smrekove veje, slama (najboljša je ržena), koruznica ali celo krompirjevka. V sredini zasipnice pa se napravi lesen žleb, ki služi za zračenje. V žleb natrosimo zastrupljeno žito.

Ko smo vse to opravili, pričnemo z zlaganjem. Zlagali bomo v obliki strehe. Dolžina zasipnice je lahko poljubna, dočim je višina in širina omejena. Pri krompirju naj bi širina ne presežala 1.20 m, višina pa 0.90 m. Pri pesi pa lahko povečamo prostor, in sicer v širino na 1.50 m, višino pa na 1.20 m.

V zasipnico naj pride le zdrav in odbran pridelek. Gnili gomolj ali pesa lahko okuži ostale, s tem bi se povečala nevarnost gnitja. Zlagali bomo le suh in ohlajen krompir ali pesa in to v hladnem vremenu. Tudi v deževnem vremenu ni priporočljivo, ker bi bil krompir in zemlja mokra. Zato moramo v jeseni izbrati pravi čas za napravo zasipnice.

Skrbeti moramo, da bo v zasipnici dovolj zračno in da bo vlažni zrak lahko odhajal. Zato namestimo zračnike. Zračniki so lahko iz slame, a bolje je, če zbijemo skupaj tri deske. Skozi odprtino teh desk bo prišlo dovolj zraka. Še bolje pa je, ako položimo na kup kak drog ali žrt. Ko je zasipnica gotova, drog izvlečemo;

skozi tako odprtino bo prihajalo dovolj zraka.

V zimskem času je nevarno, da bi nam miši, ki lahko pridejo skozi zračne odprtine, ne napadle zasipnico. Da preprečimo škodo, potrosimo nad krompir (zrnje samo zleze vmes) zastrupljeno pšenico, ki jo dobimo pod imeni: Avenarius Giftkörner, Donatuskörner, Mata Giftkörner, Mausex-Giftkörner, Zeliokörner in Castrex Körner.

Ko smo vse to izvršili, začnemo pokrivati. Najprej pokrijemo s slamo, ca. 15 do 20 cm debelo. Zemlje nato dodamo le toliko, da nam veter ne bo raznašal ali pa mešal slame. Če kaže vreme na dež, bomo zasipnico popolnoma pokrili z zemljo, samo na vrhu še pustimo odprtino, da se krompir lahko še naprej ohlaja in izhaja odvišna vlaga.

Z nastopom mraza pa moramo zasipnico že na debelo (ca. 30 cm) zadelati z

Naši živini rudninske snovi!

Paša ni samo najcenejši vir krmljenja živine, temveč je tudi zdravstveno najboljše, naravni način preživljanja. Pri dobri paši dobi živina škrobnih enot, posebno pa dragocenih beljakovin v zadostni meri.

Pri teh ugodnih pogojih se poviša tudi mlečnost krav. En liter namolženega mleka vsebuje okrog 8 gr. rudninskih snovi. Če vzamemo mlečnost povprečne krave po 10 l, vidimo, kakšne količine rudninskih snovi, posebno apna mora krava izločati. Na paši pa krava ne dobi zadosti rudninskih snovi, oziroma le-te slabo izkorišča. Zato dobre mlekarice kljub dobri paši in dodatni krmi hirajo, ker jemljejo rudninske snovi iz okostja. Okostje pa ni skladišče mineralnih snovi, ki bi se lahko izrabljalo v času mlečnosti, v času presušitve pa dopolnjevalo. Ko mlečnost pade na 3—5 litrov se krava nekoliko opomore. Ob presušitvi pa mora skrbeti za zarod in nabrati rezervo za prihodnjo mlečnost.

Pomanjkanje rudninskih snovi se pokaže tudi v motnji prebave in v slabokrvnosti, lahko pride do težkega poroda, ali celo izstopa maternice. Razen tega ostanejo take kravice rade jalove, pri dobrih molznicah pa mlečnost rapidno pada.

Temu bomo lahko pomagali, če molznicam pokladamo redno rudninske snovi v obliki klajnega apna. Za govedo in dan naj bi dajali po 30—40 gr. klajnega apna in vsaj 15—30 gr. živinske soli. Ker živina le nerada žre klajno apno, bomo

zemljo. V krajih, kjer gojijo koruzo, se bodo tudi koruznice lahko posluževali. V izpostavljenih legah, posebno v vetrovnikih, obdajajo izpostavljeno stran s hlevskim gnojem.

V toplih zimskih dneh, oziroma proti pomladi pa moramo zopet regulirati toploto v zasipnici. Regulirali jo bomo s tem, da odpremo vrh, skrbimo za dobro prezračevanje in z naraščanjem toplote pričnemo odstranjevati zemljo. Če bomo pravilno ravnali, nam bosta pesa ali krompir v zasipnici ostali prav dobra. Sicer si nam ni treba delati preglavic, če imamo dovolj slame na razpolago. Slama namreč lahko popije odvišno vlago in je dober zračni izolator. Na ta način bi potrebovali za pokrivanje manj zemlje, zračniki pa lahko odpadejo. Poleg tega pa odpade skrb za odkrivanje in zopetno zasipanje pri hitrih vremenskih spremembah.

pomešali le-to s pšeničnimi otrobi ali pa ga nasuli na drugo krmo, ki jo poleg paše še v hlevu pokladamo.

Pri podajanju rudninskih snovi vidnega učinka ne moremo takoj ugotoviti, marveč včasih šele v prihodnji mlečni periodi, zato ne smemo prenehati z dodajanjem, temveč celo stopnjujemo po mlečnosti in kvaliteti mleka.

Isto velja tudi za mlado živino, oziroma teleta. Mlada živina potrebuje za izgradnjo okostja ogromno rudninskih snovi; zato bomo tudi njej poleg ovsu dnevno pokladali klajno apno in soli, ki jih potrebuje za nemoteno rast in razvoj.

Slovenska kmečka zveza sporoča:

Prišel je čas za nakup in sajenje sadnih drevesc. Po naših vaseh pa hodijo agentje in nagovarjajo nevedne kmete za nakup drevesc, ki največkrat ne odgovarjajo dejanskim zahtevam naših krajev.

Dolgoletne izkušnje nam dokazujejo, da najbolje odgovarjajo ona drevesca, ki so bila vzgojena in negovana na borni zemlji in izpostavljeni vetrovni legi. Taka drevesca so se v Podjuni kot v Rožu in Zilji najbolje obnesla. Zato vam sporočamo, da ima sadna drevesnica ing. Marka Polcerja v Spodnjih Vinarah, pošta St. Vid v Podjuni (St. Veit im Jauntale), na razpolago visokodebelna in srednje-debelna drevesca. Na razpolago ima vse sorte in plemena. Sorte so cepljene na proti pozebi odporne deblotvorice in so zaradi tega odporne proti mrazu še v poznejših letih.

Drevesnica ima sledeče jabolčne sorte na razpolago: beličnik, grafenstajnc, banana iz Labotske doline, rdeči devičnik, rumeni belfler, ontario, baumanka, Šmidbergova reneta, jontan, kanadka, boskopski kosmač, carjevič (Kronprinz Rudolf), boikovka, bobovec, veliki bruner, triersko vinko jabolko (moštnica). Nadalje ima na razpolago namizne hruške in moštnice, ter češnje, češplje in slive.

Izbira je velika, cene so zmerne. Zato vam svetujemo, da se pravočasno obrnete direktno na ing. Marka Polcerja z naročilom. Naročila bo sprejemala in posredovala tudi Slovenska kmečka zveza.

delo. Ta izgovor nikako ne drži. Vsak gospodar si lahko vzame dvakrat v letu, spomladi in jeseni, toliko časa, da bo svoji govedji parklje uravnal. Če sam tega ne zmore, ker nima zato primerne orodja, pokliče kovača, ki bo brez posebnega truda obrezal parklje vsej živini.

Vernik

Oskrbovanje parkljev živine

Ni sicer navada, sedaj v poletju oz. jeseni razpravljati o oskrbovanju živinskih parkljev. Zadnji obhodi po hlevih beljaške okolice zaradi priprav za »Ziljski kmečki dan« mi dajejo vendar povod, da tudi v tem letnem času spregovorim nekaj besedi o negi parkljev.

Večji del živine prihaja sedaj sicer na pašo. Živali ali zakoličijo, ali pa jih pustijo v gmajno, kjer se parkli sami obrabijo. Dosti živine — tudi mnogo najboljših krav — pa ostane leto in dan v hlevu. Tu vsled pomanjkanja ljudi ni časa ne za redno snaženje, še manj pa za oskrbovanje parkljev. In vendar se to delo tako zelo izplača! Če bi ljudje vedeli, kako hvaležno raste mlado tele, ko mu skrajšamo predolge parklje in kako se kravam takoj po porezovanju poboljša in poveča mlečnost, bi predolgim parkljem v svojih hlevih posvečali več skrbi.

V nekaterih hlevih naraščajo parklji tako dolgi, da se križajo in rastejo drug čez drugega, da naposled živali ne morejo hoditi. Živina z predogimi parklji pri hoji stopa na peto, zaradi česar se le ta stlačijo. Večji del predolgih parkljev je zavitih navzgor, nekateri so prekržani kot škarje, tretji strlijo v stran in slično; vse vrste takih parkljev so živini nevarne in škodljive njenemu zdravju. Če mora taka žival iz hleva, stopa negotovo, večkrat klecne in celo pade, večkrat pa nastopi vnetje kit in členkov. Naravno, da tako stanje slabo vpliva na počutje živali, na njen tek in s tem na njen razvoj in produktivnost.

Marsikateri živinorejec se izgovarja, češ, rezanje parkljev je sitno in zamudno

Poklic, ki po naših vaseh še manjka

Današnji čas stoji v znamenju prodora stroja tudi v kmetijstvu in na vasi. Primerjajmo samo enkrat razliko na vasi med tamošnjim časom in n. pr. letom 1934. Koliko in kakšne stroje je imela vas pred 20 leti in kaj ima danes. Takrat slamerznica in mlatilnica, danes pa poleg vseh ostalih strojev na vsaki vasi že traktorji. Kaj bo šele čez 10 let?

Ali gresta naša vas in občina s tem razvojem vporedno? Kar tiče obrtništva še nikakor ne. Po vaseh najdemo čevljarje, krojače, kolarje, kovače, mizarje, zidarje in tesarje, manjka pa še skoraj povsod mehaničnih delavnic in popravilnic strojev. Če je podplat pri čevlju »skož«, damo čevljarju v popravilo, če je konj bos, gremo še isti dan z njim h kovaču. Oba primera pa se dasta le slabo primerjati z okvaro, do katere pride pri tem ali onem stroju bodisi zaradi nepazljivosti pri delu ali zaradi zanemarjanja stalnih pregledov, mazanja ali pritrjevanja vijakov. Tako se zgodi, da stroj v času najnujnejšega dela »odpove«, mi pa ga moramo naložiti na voz in ga prepeljati v mehanično delavnico, ki je oddaljena od nas tudi po več ki-

lometrov in ki je z delom preobremenjena. Potem se pravi čakati dva, tri pa tudi osem dni. In končni efekt: škoda vsled okvare na stroju je dvakratna.

Naše vasi potrebujejo strojnih mehanikov! Če pa pogledamo sedanemu razvoju jasno v oči, bomo priznali, da jih ne potrebujejo samo vasi, temveč vsaka kmetija posebej. Zato je prav, da se kmečki sin — bodoči gospodar — nauči ravno toliko mehanizma in oskrbe strojev, kakor se uči umnega in sodobnega kmetovanja. Potem bo manj okvar na strojnih in stroški popravi strojev ne bodo tako obremenili kmetije, kakor jo obremenijo danes.

Naše kmetijske zadruge imajo danes v tem pogledu pomembno nalogo. Kmet posameznik si težko uredi potrebno mehanično delavnico. Lažje pa to napravi zadruga. To toliko lažje, v kolikor tudi že sama razpolaga s stroji in vozili. Kakor oskrba kmeta z gospodarskimi potrebščinami in odkup njegovih pridelkov, tako naj bi bila strojna služba tretja njena poglavitna naloga.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Izpodbojne zahteve in pravde

III.

Dosedaj smo obravnavali slučaj, ko prezadolženi dolžnik ali dolžnik, ki svoje dolgove ne odplačuje več redno, napravi iz svojega premoženja darila brez zakonite dolžnosti na škodo upnikov že zaradi tega, ker dolgove ne plačuje pravočasno; pri tem je ravno tako izpodbojno, če daruje brez zakonite potrebe svojim ožjim sorodnikom ali, kar je še bolj čudno, celo tujim ljudem. (Za ožje bližnje sorodnike se štejejo zakonci in tisti sorodniki, ki so s katerim koli od zakoncev v ravni črti sorodni, ali do četrtega kolena stranske črte bodosi direktno sorodni ali v svaštvu).

Razlika med darili nesorodnikom in prej imenovanim sorodnikom je samo v tem, da zakon pri darilih sorodnikom že predpostavlja, da tečejo darila iz premoženja dolžnika, pri darilih nesorodnikom pa je treba to posebej trditi in dokazati, ker se bo marsikateri pri takih prilikah izgovarjal, da je na primer podarjeni denar iz premoženja zakonca ali drugega domačega sorodnika, ki ga krije.

Da bi pa tak dolžnik nikoinur ne smel ničesar darovati ali kaj dati za obče koristne in potrebne namene, o priliki požarov in povodnji na primer, seveda ni res. Izjeme so ali zakonite dolžnosti ali pa dobre navade — seveda samo v primernih višini.

Če je dolžnik, bodisi pred zakonom ali med zakonom sklenil z zakoncem (mož ali žena, je vseeno) kako pogodbo, ki škoduje upnikom in tudi če je tako sicer pravilno pogodbo sklenil z zgoraj omenjenimi sorodniki (tudi če je prav tako na škodo upnikom), je vseeno veljavna, če tisti, s katerim je sklenil pogodbo, ni vedel, da se je pogodba sklenila v namenu oškodovati upnike ali upnika in če mu to iz raznih okoliščin tudi ni moralo biti znano. V takih slučajih mora torej oškodovani upnik v pravi dokazati, da je ta pogodbenik — sorodnik vedel ali moral vedeti za oškodovalni namen dolžnika!

Če pa so v sporu darila, kakor smo jih zgoraj opisali, deloma tudi zadnjič v primerih, pa ni treba še posebej dokazovati, da so obdarjeni vedeli za slabe namene dolžnika, ker zadostuje, da je sploh opravljal darila, za katere ni bilo zakonite podlage.

Razlika je, kakor smo že nakazali, tudi v tem, da je čas za izpodbijanje takih škodljivih dejanj različen. Vsi pravni posli, ki jih napravi dolžnik, torej kakršne koli pogodbe, kupne, menjalne itd. ali darila, so izpodbojni do deset let od časa, ko jih je napravil v namenu, da oškoduje upnike, kar in če je bilo to njegovemu sopogodbenu, s katerim je sklenil tak posel, znano.

Treba pa je, da se na podlagi take pravde, ki ni naperjena samo proti dolžniku, ampak se mora vložiti tožba tudi proti tistemu, ki je od dolžnika kaj dobil, sploh še kaj najde. V tožbi je treba namreč povedati, na kateri način in koliko naj toženci dajo, ali kaj in koliko naj popustijo, da upnik ni več oškodovan! Upnik more seveda zahtevati samo toliko, kolikor mu je z izpodbitim dejanjem od njegove terjatve odpadlo, kar je v tem obsegu zgubil bodisi direktno ali glede slabše ali uničene varnosti. Toženi drugi pogodbenu, sprejemnik daril ali česar koli, pa se pravi lahko takoj izogne, ako terjatev dolžnika plača.

Če je kdo v dobri veri sprejel kako darilo, mora upnika odškodovati samo, če je na ta način res povečal svoje premoženje, ako ni vedel za slabi namen dolžnika — ali če je za to vedeti moral! Isto velja nekako za dediča enega ali drugega toženca, ki se ne smatra več kot nezvesti posestnik pridobljenih stvari, tudi le tedaj, če za slabi namen ni vedel in vedeti moral. Tudi, če je že tretji prevzel ali sprejel na tak način pridobljene stvari, velja isti pogoj, če ni za slabi namen vedel ali vedeti moral.

Ljudje naj torej vedo, da dolžniki na škodo upnikov ne smejo po svoje postopati, še manj pa sebi v korist!

Jugoslovanska mladina na obisku v Avstriji

Delegacija Ljudske mladine Jugoslavije je v zadnjih dneh vrnila nedavni obisk zastopnikov avstrijske socialistične mladine v Jugoslaviji. Pod vodstvom sekretarja CK LMJ Milojka Drulovića so si člani jugoslovanske mladine ogledali posamezne avstrijske zvezne dežele ter povsod navezali stike s tamkajšnjo mladino. Med svojim bivanjem na Dunaju so jugoslovanski gostje z vodstvom socialistične mladine izmenjali izkušnje, ki sta jih imeli obe mladinski organizaciji, hkrati pa se tudi razgovarjali o nadaljnjih možnostih sodelovanja ter o vprašanih na-

prednega mednarodnega mladinskega gibanja. Prav tako so se sestali tudi z zastopniki sindikalne mladine in organizacije »Kinderfreunde«. Ob priložnosti obiska v dunajski tovarni lokomotiv so mladi delavci predlagali, da bi med Avstrijo in Jugoslavijo zamenjali skupine delavske mladine.

Na svojem potovanju po Avstriji je delegacija jugoslovanske mladine obiskala tudi Koroško ter s tukajšnjimi mladinskimi funkcionarji razpravljala o raznih problemih mladinskega gibanja.

Italijanska „boljša družba“ se boji resnice

Približno poldrugo leto je od tega, ko se je za visoko italijansko družbo začela neprijetna »afera Montesi«, o kateri smo poročali tudi v našem listu. S pomočjo policije in posredovanja najvišjih krogov je uspelo, da so zlikanci iz družbe imovnih mogočnejšev celo leto vodili javnost za nos in šele pred dobrimi šestimi meseci se je začel dvigati zastor, ki je prej zakrival vso umazanijo, ki vlada med italijansko visoko in najvišjo družbo. Šele proces proti novinarju Muti je namreč postavil vprašanje, ali je Vilma Montesi res postala žrtev nesrečnega naključja, ali pa je umrla nasilne smrti. V trenutku, ko je potek procesa postal nevaren za število visokih osebnosti, je bila razprava prekinjena in določena nova preiskava.

Preiskava, ki jo je vodil visoki sodni uradnik dr. Sepe, naj bi po napovedih dosegla preden teden svoj višek, kajti policija je s tem v zvezi odvzela potne liste štirim osebnostim iz najvišje italijanske družbe, in sicer nečaku nekdanjega italijanskega kralja Umberta princu Mauriziou Joseju, nadalje markizu Montagni, sinu italijanskega zunanjega ministra Pieru Piccioniju ter bivšemu načelniku rimske policije Saveriu Politu. Prav tako so v teku preiskave, v kateri je dr. Sepe zaslišal kakih sto prič, aretirali štiri bivše va-

P. Piccioni, sin ital. zun. min.

ruhe Montagnijevega premoženja, češ da so prikrivali razne stvari in dajali neresnične podatke.

Toda prav v trenutku, ko je bilo pričakovati, da bo končno prišlo do razčistitve v vprašanju smrti Vilme Montesi, pa je doživela afera nov preokret: preiskava je bila začasno ustavljena, ker je preiskovalni sodnik izročil zadevo javnemu tožilcu. Ta odločitev je izzvala med italijansko javnostjo precejšnje presenečenje in ji pripisujejo najrazličnejše vzroke, prevladuje pa nedvomno mnenje, da je prišlo do tega zastanka »v zadnji minuti« iz golega strahu pred resnico, ki bi bila neprijetna ravno za pripadnike najvišjih plasti v državi.

V političnih krogih poudarjajo, da je prekinitev preiskave zahtevala vlada, ki se ravno zdaj nahaja v precejšnjih notranjih in zunanje-političnih težavah v zvezi z obiskom britanskega zunanjega ministra Edena ter ameriškega podtajnika Murphyja, nadalje v zvezi s pričetkom parlamentarske sezone in reševanja tržaškega vprašanja. Hkrati pa tudi izjavljajo, da ravno preložitev odnosno prekinitev preiskave najbolj zgovorno dokazuje, da so v »afere Montesi« predvsem obremenjeni ljudje, ki so zelo tesno povezani z vplivnimi vladnimi osebnostmi, v prvi vrsti z zunanjim ministrom Piccionijem, katerega sina poleg markiza Montagne dolžijo največje krivde.

Še enkrat je torej uspelo zavleči rešitev vprašanja Montesine smrti in s tem tudi vprašanja nebrzdanih orgij italijanske visoke družbe, toda prej ali slej bo morala tudi v to tako krčevito varovano temo posvetiti luč pravice in pokazalo se bo, kako daleč še sega vpliv »boljših krogov« Italije, katerih neposredna ali posredna povezanost z vladnimi osebnostmi je v prvi vrsti kriva notranjim težkočam državnega gospodarstva.

Svečana otvoritev dunajskega velesejma

O obsežnih pripravah in reprezentativnem pomenu dunajskega jesenskega velesejma smo bralce v našem listu obveščali. Letošnji dunajski jesenski velesejem so svečano otvorili v nedeljo, dne 12. septembra, ob 9. uri na dvorišču velesejske palače. Vrsta inozemskih delegacij, med temi zastopniki belgijskega gospodarskega ministrstva in ameriškega trgovinskega ministrstva, je prisostvovala otvoritvi. Velesejem je otvoril zvezni prezident dr. Körner.

Poleg zveznega prezidenta so bili pri otvoritvi navzoči podkancler dr. Schärf, ministri Helmer, Maisel, dr. Ilig, dipl.

Angleško-nemška konkurenca v avtoindustriji

V Evropi je boj za premoč v proizvodnji avtomobilov vedno ostrejši. Za sedaj sta dve največji konkurentski skupini: angleška in nemška. Nuffieldska podjetja, ki izdelujejo znane avtomobile »Riley«, »MG«, »Morris« in druge, so povezana z močno skupino »Austin«. Ta koncern je začel skupaj s »Standardom« in »Vauxhallom« boj proti nemškim tekmečem »Opel«, »Volkswagen«, »Ford« in »Mercedes«.

Družba »Vauxhall«, ki je izdelala prvi avtomobil leta 1903 in kateri gre zasluga za popularnost »Bedfordov« na evropskih cestah, je napovedala neposredni boj dvema nemškima tvrdkama. »Vauxhall Velot« spada v isti razred kot »Opel Kapitän«, medtem ko »Bedford Dormobil« tekmuje s »Volkswagen Mikrobosom«. Razen omenjenih dveh vozil proizvajata »Vauxhall« nekaj slabši »Velox« s šestimi cilindri pod imenom »Wyvern«. »Velox«, ki stane okoli 1.500 dolarjev, ima šest cilindrov s skupno močjo 2262 cc. To je najcenejši avto s šestimi cilindri. Največja

hitrost, ki jo doseže ta avto, je 130 km na uro. Med vsemi britanskimi avtomobili te kategorije porabi ta voz najmanj goriva, in sicer trinajst litrov na sto kilometrov. Za skromne avtomobiliste je izdelala družba »Vauxhall« nov tip avtomobila s štiricilindrskim motorjem: »Wy-

vern«, ki stane 1.400 dolarjev.

Tretji novi tip družbe »Vauxhall«, ki tekmuje z nemškimi »Volkswagen Mikrobosom«, je »Bedford Dormobil«, ki stane 1.500 dolarjev. Ta avto lahko sprejme dvanajst potnikov, po potrebi pa je mogoče prekloniti sedeže v dvoje ločenih in eno ležišče za dve osebi. Največja hitrost je sto kilometrov na uro, potroši pa dvanajst litrov bencina.

Živinski trg v avgustu

Na avstrijskih trgih za klavno živino so cene v prvi polovici avgusta za govedo, svinje in teleta narasčale. Kmalu pa so pričele cene za govedo nekoliko padati, dočim so pričele cene za svinje in teleta nazadovati šele proti koncu meseca.

Poleg zaklanega blaga so postavili meseca avgusta na dunajski trg 7481 govedu iz tuzemstva, to je za 584 komadov več, kakor meseca julija. Povprečna cena 9.30 za kg je bila za 13 grošev nižja, kakor prejšnji mesec. Iz Jugoslavije so meseca avgusta uvozili na dunajski trg 778 komadov živine, to je za 181 komadov več kakor meseca julija. Cena za jugoslovansko živino je znašala povprečno 8.58 šilinga ter je v primeri s prejšnjim mesecem padla za 39 grošev. Prvič so uvozili na dunajski trg 179 komadov živine iz Irske za povprečno ceno 10.32 šilinga za kg.

Na svinjski trg so navozili vključno z zaklanimi svinjami 29.302 mesnih svinj iz tu-

zemstva, to je za 6008 svinj manj, kakor prejšnji mesec. Iz Jugoslavije so uvozili 6784 in iz Madžarske 2488 svinj. Povprečna cena za svinje je meseca avgusta znatno narasla. Meseca julija je znašala povprečna cena 13.61 in avgusta 15.60 šilinga za kilogram žive teže. Povprečna cena za teleta 12.62 šilinga za kilogram žive teže je bila avgusta za okoli 40 grošev višja, kakor prejšnji mesec.

Razpis štipendij

Koroška deželna vlada bo razdelila avstrijskim srednje- in strokovnošolskim dijakom, ki so rojeni in bivajo na Koroškem, za študijsko leto 1954/55 deželne štipendije.

Prošnje je treba vložiti najpозneje do 5. oktobra 1954 na naslov: Urad koroške deželne vlade, oddelek 5, Celovec, pri svoji pristojni šolski direkciji.

O prilogah, ki naj jih novi prosilci in takšni, ki že doslej sprejemajo kakšno štipendijo ali podporo, priložijo, je razvidno na razglasni tabli šolskih direkcij ali v šolskih direkcijah.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.00 Glasbeni pozdrav — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 13.55 Slovenska oddaja — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.30 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno: 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00 00.00.

Sobota, 18. september:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Športni obzornik — 11.00 Za dobro voljo — 14.35 Pozdrav zate — 15.20 Kulturno zrcalo — 18.30 Harmoniko igra Dorko Škoberne — 19.40 Šport iz vsega sveta — 20.15 Naredi si življenje lahko — 22.15 Plesna glasba.

Nedelja, 19. september:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 9.00 Glasba za mesto in deželo — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 17.45 Kličemo mladino — 18.30 Šport iz vsega sveta — 20.00 Vedra oddaja — 20.15 Pozdrav iz Italije.

Ponedeljek, 20. september:

13.55 Iz tehnike in znanosti — 15.30 Tukaj je trio Heinz Dörr — 15.45 Koroški knjižni kotic — 16.30 Glasba — 17.10 Iz filma in

RADIO PROGRAM

operete — 18.45 Za našo vas — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Vedra oddaja.

Torek, 21. september:

13.55 Zdravniški vedež: Zanimivosti o vohanju, vohu in vonju — 15.30 Zabavni koncert — 20.00 „Lepa lažnivka“.

Sreda, 22. september:

13.55 Za dobro voljo: Vrli Blatničani. Nekaj ljudskih šal iz Slovenije — 15.45 Otroška ura — 18.45 Za ženo in družino — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Orkestralni koncert.

Četrtek, 23. september:

13.55 „Hladna jesen že prihaja“ — 16.00 Glasba za saksofon — 18.30 Tukaj govori UNESCO — 18.45 Kmečka oddaja — 19.30 Philips revija — 20.00 Vesela oddaja — 21.00 Pol ure umetnosti.

Petek, 24. september:

13.55 M. Jezernik: „Medvedek Godrnjavček“ — 15.30 Igra trio Rolf Rolle — 15.45 Otroška ura — 16.00 Za prijatelje resne glasbe — 18.45 Pri klavirju Bojan Adamič — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Radijski oder.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in prireditve dneva —

7.00 Pregled tiska — 7.30 Za gospodinje — 8.30 Za pionirje — 12.20 Za naše kmetovalce — 13.15 Zabavna glasba — 15.30 Zeleli ste — poslušajte (razen ob sredah) — 16.00 Utrinki iz literature — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valu 327,1 m Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 18. september:

12.00 Domače napeve izvajajo „Tri Polonce“ in Miško Baranja — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Slovenske narodne pesmi — 18.00 „Štajerska v borbi“ — 20.00 „Štajerska v borbi“, prenos proslave na Ostrožnem.

Nedelja, 19. september:

Slovesnost „Štajerska v borbi“ — nadaljnji spored še ni določen.

Ponedeljek, 20. september:

11.15 Šolska ura za višjo stopnjo — 11.45 Domače pesmi — 13.00 Nove knjige — 13.10 Za vsakogar nekaj — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.30 Zdravstveni nasveti — 20.00 Zunanje politični feljton — 20.15 Simfonični koncert Radia Ljubljana.

Torek, 21. september:

11.15 Cicibanom dober dan — 12.10 20 minut z veselimi godci — 13.15 Za vsakogar nekaj — 14.00 Za pionirje — 15.45 Slovenske

narodne pesmi — 18.00 Kulturni pregled — 18.10 Pesmi za naše male — 18.30 Sportni tednik — 20.00 Notranje politični pregled — 20.15 Filmske melodije — 20.30 Radijska igra.

Sreda, 22. september:

11.15 Šolska ura za nižjo stopnjo — 13.00 Jezikovni pogovori — 14.00 Gledališče in filmi — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 18.00 Ljudje med seboj — 18.15 15 minut z Avgustom Stankom — 20.00 Opera.

Četrtek, 23. september:

11.15 Za pionirje — 12.10 Igra godba na pihala — 13.00 Ljudsko-prosvetni obzornik — 14.00 Iz znanosti in tehnike — 18.00 Okno v svet — 18.30 Modni kotic — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 „Četrtek večer domačih pesmi in napevov“.

Petek, 24. september:

11.15 Cicibanom dober dan — 12.10 Slovenske narodne pesmi — 13.00 Na straži — 14.00 Za pionirje — 15.30 Radijska univerza — 18.30 Družinski pogovori — 18.40 Umetne pesmi poje slovenski oktet — 20.15 Glasbena oddaja s komentarjem.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2. Postschließfach 17.